

canyes, i el restu de llanes; fustes capu trauades.
 A les vint venauren tres apauls d'acitlen, que feia
 una llum ^{crisa} lrida i oscit tant, una llum ^{crisa} i d'una
 que no deixara cap difuminat en la cambra, cap
 star i obren, sino que retallava les ombres d'una
 manera incisiva i cruel. Tot plegat feia l'efecte

Hi havia quatre o cinc taules; un tinent
 amb ampotes de hier, una porteta, - la de la
 cuina -, amb un certiu vermell; unes cadie-
 res coixes, vettes, teneades, d'estabilitat molt ^{cap-}
 tota; una finestra, a un costat de la porta, amb vidus de
 debò. El Cafè era una de les petites barraques que fe-
 tenia una finestra amb vidus de debò.

A les vint, - abre tot les del disrabley, - el Cafè v'oc-
 plia de' honny, de vint, de venes i de fume. Tot ple-
 gat feia l'efecte d'un aiguardat dolent, premedi-
 tadamente dolent.

~~Prop R. Rodriguez vivia en una cambra d'apart-
 les i no havia de tota la gent del~~

L'avant del veni corria un repart d'aires ier-
 tides, en el qual el veing hi ^{de} llançaven tots els
 desperdits. De repertes, entre el flot i l'aire un ve-
 pra, vedava ^{dundi} sin per mort, un momentament
 inflat, tunc fante. De nit, en aquest repart, hi
 corrien les rates xisclant.

^{en el} al barri hi havia també la sen d'ri de pais.
 ratge. y per pais ratge v'enten apre lo veidre d'
 arbres i plantes. Més d'un veí començava, en els
 seus lloms, un humil tros d'hort: unes tomates

aquella misèria, fins havia arribat a trobar certes condicions de confort en la nostra llar. Amb un xic d'imaginació i un xic d'oblit - l'oblit d'expansió mi-
litar - i allò era relativament tolerable.

Recordo unes nits d'hivern passades llegint i excusant a propava la tanta als fopans, ~~hi~~ m'arriba entre els fopans i la tanta. Rodríguez, que seguia essent l'home fantàstic i abundat de recupe, havia ~~través~~ ^{proporcionat} un carrick. ~~no~~ ~~era~~ ~~una~~ ~~disgràcia~~ ~~o~~ ~~una~~ ~~altra~~ ~~manera~~ ~~de~~ ~~través~~. Un carrick ~~gras~~, de l'any 1890, que no se par d'una l'havia tret. Potser ~~l'ha~~ ~~si~~ ~~havia~~ ~~donat~~. Potser l'havia robat. Potser l'havia ~~través~~ en un drapau o en una pastueia de teatre.

Quan ~~través~~ arriba amb el carrick, jo, ple d'eternisme, li ~~havia dit~~ ^{vai dir}:

- Per veu amb això?
- És per tu.
- Per mi?
- Sí. Com que no tens abric, i comença a fer fred...
- Però és parlat de moda, home! Ja no es porta més que de mureu, ^{només} serveix per a representar la húmfau de Prusias.

Rodríguez, un xic ^{emutjat} ~~emutjat~~, digué:

- Seix a't de húmfau i de nissies! Síus que és parlat de moda?
- Sí.
- Però abriga, tapa et es, veritat? és una cosa de vestimenta.
- Home, és clar.
- Doncs això és l'important: que t'abrigui, que t'ajudi a passar l'hivern.

Tenia raó el meu amic. Tu tenia en aquella

quertis d'indumentària, com en paquets lletes les
 atrey. Ell, en la vida com en tot, estava per damunt
 del criteri vulgar. Hauria anat ^{per tranquil} pel camí, vertit amb
 bruga o amb caraca (fuit XV). L'únic cosa que, com in-
 dumentària, li semblava desaprofitable; i indigna d'una
 persona homada, afegint ell - en la cota de matla perquè
 amb la pluja devia rovellar-se.

El primer dies jo no m'aturava a pensar-me el
 carriek. Però com que el ped apertava, no em va pre-
 dar altre remei. Cal confessar que el carriek feu sen-
 sació. La gent s'admirava d'aquella indumentària
 anacrònica i fantàstica. La ^{meua} entrada als cafès
 de la Rambla - jo esmençava a penitenciar ~~el~~ ^{el} ~~lloc~~
 d'ir - tenia quelcom de teatral, amb aquell
 carriek, el rostre pal·lid - pal·lid per la manca d'al-
 timentació - el cabells llargs; l'ample barret me-
 gre, hi havia gent, u'estic segur, que en veure ^{un}
 creia que es veia el feien pensat. Jo m'
 indignava molt de la badanyeria de la gent, i
 la meua indignació devia ésser una cosa molt
 comica. El cas és que, inconscientment, m'ava-
 ra fent un tipus, i que la misèria m'hi aju-
 dava.

Ara, jo, en recordar aquell vell carriek que
 Rodriquet feu cap d'un ~~el~~ ^{el} ~~lloc~~ ^{lloc} ~~del~~ ^{del} ~~lloc~~ ^{lloc}
 tornar una ~~el~~ ^{el} ~~lloc~~ ^{lloc} ~~del~~ ^{del} ~~lloc~~ ^{lloc}
 acte de La Bohème. Que dot molt no podia fer-
 ho. ~~seria~~ ^{seria} una papina que ^{entenia} ~~entenia~~ ^{entenia} ~~entenia~~
 retes de la nostra burgesia. Però jo no tinc

erat ja - me, perquè em veia viva i tot. Rodri-
guy tenia per a mi tota la vida i la seva paterni-
tats i ho estat un dels més purs, més nobles, més
fervents que he concegut. Sense ell, sense el seu co-
ratge, sense la seva energia, sense la seva vitalitat, jo
no hauria pogut resistir aquesta misèria i me hauri-
a perdut.

Any després, Rodri-guy moria tuberculós en un hos-
pital. M'ho havia fet saber per un estudiant de
medicina:

- Després et veurà amb el Salvador... Ho et conei-
x en?... És un escriptor molt popular... Si veu-li
què et dic, que em miro, que et veu per
última vegada...

Jo, que ja ^{aleshores} ~~ja~~ ^{l'hauria pogut} ajudar, que ~~ja~~ ^{l'hauria pogut} portar
un xic de consell a la seva ànima, vaig oblidar-me
del bon amic matant per a ésser al braç d'una
dona de la qual ara no recordo ni el nom. Mai
no podria perdonar-me aquest oblit.

Per això, - per ~~no~~ no tenir després aquesta ombra
negra en la nostra vida - cal sempre estar atentament
a fer tot el que és possible, a ~~no~~ prodigar-lo, a esti-
mar-lo per damunt de totes les coses. Però y per ~~tot~~
bé no consisteix únicament en donar els nostres di-
ners, ~~sinó~~ en donar les nostres forces, les nostres pa-
rantes, les nostres recomanacions, els nostres nostres cons-
ells, la nostra intel·ligència, a tots els que s'opressi-
en, a tots els febles, a tots els tristos, a tots els perver-
guts injustament. La veritable ~~superio-~~
ritat de l'home consisteix en poder - se dir cada

dia.

- amb he fet una bona obra, una bona acció.

I aquesta me feia és la veritable intel·ligència, la bondat.

Rodriguy se'n anava i jo em quedava escriuint. Què devia escriure jo ~~en aquell temps?~~ ^{aleshores?} Ho he sé. Jo he perdut tot, ho he estripat tot. Sigurament no devia tenir cap valor, però amb un plaer no heu - ho perdut, no habeu - ho estripat, pu^{de} tal^{de} relle. Per ho. Era feina pràctica, una pràctica trista. De joves tenim un concepte tant fals, però tant stampant, de la vida! Tot ens atreu, tot ens sembla ple d'encís i de literatura: les nits de Huma, les postes de tot, les aïaies flouides, la muntanya i el mar, les dones, que ens semblen éssers ideals i meravellous perquè no hem sofert la seva intimitat!...

Aquesta literatura que de joves veiem en la vida, que la falsifica i la mixtifica, és una literatura tornada i curvada. Però, quina força, quin màgic encís té!

Jo sé de mi que, un dia, després, era un altre, he escrit en cambres confortables, amb calefacció decorada amb luxe, omadats amb pintures de merit. Però potser mai no he escrit amb tanta il·lusió com quan escrivia els meus primers capítols en aquesta baraca infecta.

Et mat era quan ploria. Ja se sabia: ni podíem escriure, ni llegir, ni dormir. Ni hi podíem estar perquè l'aigua calenta no era tot

Nota de pedido n.º para la **Fabricación Nacional de Colorantes y Explosivos, S. A.**Presente

Mod. 205-500-9-29

CANTIDAD

BARRILES

AS

PRODUCTOS

Quan tornava Rodríguez, hi havia trobat di-
vers, venia campat amb tot el que sur feia falta:
carbó, sucre, cafè, espècules, paperines de mansetes
cuites, bacallà, vi. fth no es donava res més - amb el
seu seu cabell llarg i el seu barret amplíssim, - d'una
a comprar per les tendes, talment com una dona. f
vee que, com les dones, repartia i tot.

Si hi ha prou temps

d'un infant mort de fred, i tota la requinella.

~~Però per a veure poètica la veu és precis tenir
diner, una bona casa amb calefacció, un bon auto-
mòbil, i haver dinat bé. A l'infant que mor de fred
la veu segurament no li deu fer cap gràcia.~~

La veu té la monotonia del país atge justicidà. I
hem t'aspic i la dureza de color i perfil que té el al-
tes dies, et converteix en una em inèdita i mesura-
llosa. Però per a veure poètica la veu és precis tenir
diner, una bona casa amb calefacció, un bon auto-
mòbil, i haver dinat bé. A l'infant que mor de fred
la veu segurament no li deu fer cap gràcia.

Quan Rodíquey divagava així la cosa no era
pens tranquil·litzada. Lo veig voler saber:

- ¿Horatius?
- Horatius, què?
- Com estem? Com ens acceptem la veu?

Rodíquey, que mai no volia derivar-se me, dubta
un moment. Després, digué, aquesta cosa vagava:

- Ho matau matament, però tampoc mata bé.
- ¿...?
- Temim tabae, pa, i vi.
- Lo poc.

Rodíquey dubta un altre moment.

- Ligua't, - digué, ¿soti?

La poc tenava amb un ouill. I havia rotat de
la para d'un veí. Per a justificar-se, digué un
mola:

- Est E del Manuel, et veu de = Pipot =. Ell en

Se'n va d'un... ~~no~~ i no atret no en teníem cap!
 Jo vaig esclafir a riure. Rodríguez, també. Hatàrem en
 la bestiola i li trapàrem la pell. L'arou se'n presentà-
 ren altres còmplices: no sabíem si es fregia amb oli
 o amb hard, però no teníem cap de les dues coses;
 teníem carbó, però no teníem llenya.

Rodríguez, que mai no s'apurrava, sortí novament,
 fe et silenci del pati, jo et sentia trastejar. Quan tr-
 unà a entrar venia carregat de furtet, algunes d'elles
 tanques de neu.

- D'on les has tret? - vaig preguntar-li.

- He desfet la comuna! - em contestà rient.

Et foren, ~~se'n~~ mullada mullada em era la furta, tri-
 gà a encendre's. Però s'encengué i ~~amb~~ et coull fet a
 la brata, topàrem d'una manera pairbé ~~truculent~~
 ja no veníem. A la banca hi havia caliu i ~~hi~~
 tara bé.

II

amb molta pequiència veníem colles de pitans a fer
 vida uns quarant dies al barri, sag els pitans, gent nòva
 da, incorrecta i furtiva d'estranyer, no ~~eren~~ teníem massa bon
 vistat per l'altre punt ~~per~~ per la punt usual, metòdica, orde-
 nada, que donia sempre a les hores de dormir i menjar
 a les ~~hores~~ de menjar, que teníem i parant i necesses,
 que treballava mit. ~~du~~ deu hores cada dia i sempre
~~eren~~ les mateixes hores; que teníem tanta parada i flit
 parat; que papava ~~ho~~ ~~que~~

Ells, els pitans, no tenien res d'això. Y, pel seu
 senyament, tampoc no els feia cap falta. Tertierem i men-
 faren com podien; amb ^{anany} apui, deuen' atà, no tenien
 casa, no tenien la consideració de l'altre gent. Això pe-
 rò, a ells ~~seu~~ el preocupava. En et fons fins ^{devien} ~~deuen~~
 tenir un concepte tristíssim de la gent normal, de la
 gent de cada dia, de la gent d'a ^{excepcional} ~~causa~~ d'alta el feines
 i avors et diuença. [Ho tenien, sobre tot, perjudici ni ma-
 niers. Et "pue' diuen", - nom i Hei de vida de tott no.
 atres, fantasma odiat que ens ^{amargava} ~~amargava~~ tott les hores
 a ells no els preocupava encaparrava. Per a ells no existia
~~fi~~ et "pue' diuen". Que dignin et pue' relquid.
 [Ells, essent de passios violentes, esdevien indiferents
 quan s'enfrontaven amb et món pue' el ^{envoltava} ~~envoltava~~. L'altre
 gent, amb el seus perjudici i ^{convencional} ~~convencional~~ ^{mes} ~~mes~~ ^{devia} ~~devia~~
 un espte ~~estran~~. Ells, pue' tenien l'opult de la re-
 va independència, no podien comprendre com hi ^{havia} ~~havia~~
 pue' pue' s'empoblia de vint tanca de vint hores re-
 plamentaries, pue' s'empoblia d'entartzar-se en un
 trebath quaterent, en un taller, en una oficina, en
 una ~~bastida~~.

Tot això de pue' et trebath ~~enrotlle~~, ells pensaven pue'
~~eren~~ camantubus ~~per~~ i martingales empicades pes ric,
 - que ~~no~~ mai no ^{ho eren} ~~ho eren~~ per si sol - amb et fi de fa-
 trebath et atres. Ningú pue' havi vist quaterent
 conca ^{no} ~~no~~ ^{veuria} ~~veuria~~ en aquesta associó tant per-
 tuita. [Pel pitans era tot ^{elmirat} ~~elmirat~~: et trebath ~~en-~~
~~centia~~, defirma et es, atua, ~~hera~~ et pue' de vis-

Nota de pedido n.º para la **Fabricación Nacional de Colorantes y Explosivos, S. A.**

Presente

Mod. 205-500-9-29

CANTIDAD		PRODUCTOS
BARRILES	AS	

~~Totes aquestes preocupacions que te venia venint de part
de l'autòcrata i la rassa, m'elles te repades~~

Totes aquestes preocupacions - i pretensions - que tenia
venint de part de l'autòcrata de les races, per-
ques repades tenien una explicació lògica. Però tu no.
Ells ha caput d'entendre - Hegeix i's vendre - amb
tants fills o filles d'usurers, amb tants fills o filles
de fidels i diàspores, que de sang blau no se
queden pots.

Qui potia presumir d'autòcrata, de persona de
rassa, ~~ells~~ els gitans. Eren menys de les races que venien
i havien mixtícat, que venien i havien adulterat,
guanyant ells sí que no es veïen, com el que tenien
autòcrates. I era per tenir un regnat, un regnat que
sí tenien en uns hemisferis de blau també en altres: el
del seu origen. Ells no deien, amb una veu i un pa-
rat molt freds, que descendien dels faraons, i que
tenien sang de reis al palmet de la veu.

Not.

Les dones se'n anaven entres set i vuit. Les més pobres
vertides, ~~les més velles~~, ~~les més velles~~, a captar,
qui ~~eran les pures~~ ~~se dedicaven a dir la~~
bona ventura. Les altres anaven pu fina: a vendre roba,
a "jotar" al taller d'algun artista, a fer còrrer els dies
a la plaça i on prosperava a fer passar moneda fal-
ta.

Est campament regnaven la pau i la tranquil·litat.
Les ciutats jugaven amb coses estranyes i absurdes, - tros-
tes de canya, sabates velles, una rata morta - i ~~el~~ revol-
caven pel fang. Si, per casualitat, passava algun rei-
nyer, deixaven els jocs per a empaitar-lo demunt-hi cien-
tims.

Les velles, ~~apudant~~ ~~disgraciades~~ ~~seien~~ ~~al~~ ~~sofís~~
seuen mataven els pots, o se tenien compte del dinar
i, mentre visitaven l'olla, feien cistells i coves de vinet.
L'olla, però, no tenia ~~graciosa~~ ~~per ésser~~
nos, no eren amics de la cuina catalana, ~~de la~~ ~~puella~~
se un receptari campesià i prohibe i un ritual mat-
ta tant. Com tota la gent usmada que viu a l'et-
zar i d'una manera un xic insuït, anaven
els menús improvisats, els plats guisats arrojats
d'una manera ràpida.

~~Les dones~~ se aquetes temps les ajudava al-
gun vell pitaner matant. Si estava ja, pu molt
que fossin els anys que després al darrunt, es

donaven al cant un aire dens de pesumba i de pler,
 Preu unes cançons que, ~~un passaven~~ ^{gran passaven} pel llavis restes, des
 d'un teniu refort de sang i de vi, de llavis de flors i de
 cides d'aromats et es d'un donar, de llit calent, de terra
 i de cendra. Preu unes cançons que no tenien innocència,
 però que tenien d'angúnia, patís, ~~sofiment~~.

Als les cantaven a mitja veu, i notant ~~amb~~ ^{amb} les paraules,
 amb to preu. [El pitant no ~~era~~ ^{era}, com veiem molt,
 una pent alegre. Ningú que visqués ~~voltat~~ ^{voltat} de veu,
 pen i d'hi ~~no~~ ^{no} podia ésser massa alegre. Ningú de tempera-
 raument molt apassionat ~~no~~ ^{no} podia ésser alegre. L'alegria ~~era~~
 pròpia de la pent ~~florida~~ ^{florida} i fivola, de la pent que
 no pensava ~~gair~~ ^{gair} de la pent que ~~florida~~ ^{florida} plaída-
 ment per la vida. La patís, en ~~canvi~~ ^{canvi}, donava a l'home
 un to ~~press~~ ^{press} preu, àcid, trist, amarg. X (Al donar)

Per això ~~el~~ ^{el} pitant s'acompanyava amb la guitarra,
 que tampoc ~~era~~ ^{era}, com veiem molt, un instrument
 alegre. La guitarra ~~tenia~~ ^{tenia} una intimitat que no tenien al-
 tres instruments. ~~En una jerga, sense desparis,~~ ^{En una jerga,} ~~flor i l'haric~~
~~introduit~~ ^{introduit} introduït en ~~el~~ ^{el} ~~parany~~ ^{parany} i ~~el~~ ^{el} ~~judge~~ ^{judge} imbecils, amb dones ~~ivi~~
 però ni així aconseguia a canallar-se. Era un instru-
 ment que a ~~és~~ ^{és} ~~oït~~ ^{oït} en la intimitat, ~~en la~~ ^{en la} ~~solitud~~ ^{solitud},
 quan hom ~~tenia~~ ^{tenia} una pena. ~~La~~ ^{La} ~~veu~~ ^{veu} de la
 guitarra, trista i apagada, ~~era~~ ^{era} com un suspir, com
 una ~~careja~~ ^{careja}. ~~Per així~~ ^{Per així} Per així s'addeia ~~amb~~ ^{amb} el
 cante ~~bande~~ ^{bande} que amb la jota ~~apagada~~ ^{apagada}, brutal i ~~del~~
~~trèpitona.~~ ^{trèpitona.}
~~apagada.~~ ^{apagada.}

Quan ~~el~~ ^{el} pitant ~~el~~ ^{el} ~~semblava~~ ^{semblava} ~~semblava~~ ^{semblava} que feia

ells ~~est~~ restaven tristament i, a la clau de les fo-
gueres, semblaven botetes de porcellana tacades de
sang. ~~Per~~ ensaven et es endavant, prest a l'exposició.
Les dones els ataven amb xistes histèries. Les mans s'a-
maven de pauvre. ~~De~~ ~~regades~~ ~~esclatava~~ un tal de
verguer.

Tot, però, s'acabava, - quan no hi havia algun fe-
rit, era que ~~se~~ ~~promaven~~ ~~evitar~~ perquè tenien molt
ta por de la justícia - , avant a fer uns patets de vi
a la taverna.

La gent del barri ~~no~~ ~~era~~ ^{mirava els gitanos} amb pauve simpàtia. ~~est~~
~~gitanos~~. Ben tan miserables com ells, estaven tan coi-
futs com ells, però es veien superiors perquè feien a ells,
perquè, al seu estat, eren uns potentats: tenien casa,
tenien un tros de terra, pagaven lloguer, vivien amb
ordre i amb mètode, com les persones de rang, com les per-
sones honrades. I, ~~que~~ tot, la guàrdia civil, no els treia d'en-
lloc ni els mirava amb ~~el~~ ~~revel~~.

Aquest sentiment burgès feia molta pània ~~en~~ ~~aque-~~
l·la pols fent. I aquest respecte a la guàrdia civil, tam-
bé. Rodríguez deia que en una volta, el pobre mai
no s'atavia a plantar cara a la guàrdia civil, per
institució per ^{alta} ~~ta~~ ~~puat~~ Rodríguez tenia poca simpa-
tia. En ~~canvi~~ ^{canvi}, et dia que s'hi atevissin els gitans,
acabarien amb ^{ella} ~~la~~ ~~guàrdia~~ ~~civil~~.

La gent rica, la gent burgesa, es que es veuen se-
nyes perquè tenen una llançeria o una fàbrica
de fidens, també ^{volien} ~~volien~~ ~~es~~ ~~gitanos~~ i es ^{acusen} ~~acusaven~~

de lladres. *Leuse* pensar que els pot tot fet de dedi-
car-se al comerç, ^{sin} ~~o~~ més lladres que es gitans.

Aquells miserables dels barracs ~~tant~~ tenien por
que els pitans es robessin. Però ^{era perquè} ~~era perquè~~ no pensaven que
no podien robar-los ~~els~~ res perquè no tenien res que
valgués una centina. El ven que el sentiment de la pro-
pietat és més fort del que sembla. Et més és plè d'in-
comprensions.

~~La nit de Nadal, les tenien pitans al barri~~

L'amic que s'impatisjava amb els, *era* Rodri-
gues. Hi parlava, els acompanyava a la taverna, i hi feia a-
mic. I ells el volien i el respectaven. I és que Rodri-
gues, com els pitans, era impuís, apassionat, amic
de xata i de presa, amic de no pensar ^{amb} ~~en~~ el demà, - ^{per}
que pensar ^{amb} ~~en~~ el demà ni ~~el~~ pensar ^{amb} ~~en~~ l'amic ja és
proporciona ^{prou} molestia? - ni de portar ^{amb} ~~en~~ el.
I, com els, ^{amable,} *era* amic de no treballar. Però com els, *per tal*
de no treballar, treballava com un desesperat.

Se sentien tan menyspreats per l'altre part, per l'al-
tra part de totes condicions, que la companyia de Rodri-
gues l'agraïen i l'estimaven una mica gran cosa. I li
^{retien} ~~tenien~~, a més d'una gran devoció, una gran admi-
ració. Quan tenia diners, *puè* *era* alguna vegada, *es*
considerava. Quan no en tenia, *puè* *era* amb molta pe-
güència, *es* feia considerar per ells.

Un dia el taverner li digué ricent *puè* *era* el
rei dels pitans. Però Rodrigues s'enfadà:

- Això no m'ho diguen mai més, *puè* *era* *no* *era* *ta*

cap gràcia. Son marxa ~~bon~~ pent i no mereix en tenir
 rei. ~~Arruana~~ Attractament, jo no serviria per rei. Hi ha
~~rei~~ rei de pitanyos.

Un altre dia fou Rodriguez puc en feu un ~~menjar~~ ^{obsequi}
~~estany~~: em convidà a menjar gat amb els pita-
 nos. Jo, amb un flet de fàstic instintiu, vaig negar-me.
 - Perquè? - digué Rodriguez, ~~pte d'espant~~ ^{d'esbalaiment} - Perquè es
 pat? Però, home, ^{ti} en deu haver menjat a les fies-
 des cada vegada que has demanat canell. Attra-
 ment, puc te més menjar pat, que canell o pa-
 thina? Ho has de tenir apert ~~escripots~~, home! Així,
 negar-te a menjar-lo, és ofendre el pat, i creu que
 no s'ho mereix pas el pobre animal. Deu tot barrejar i freg
 i fluent com un canonge. Mira que et pots un bon
~~serenament~~ ^{menjar} menjar!

A més, tan sol de pensar en aquest menjar, se'm repi-
 rava l'estómac. Se'n anà ~~racar~~ tot, i estic segur
 que, a causa del puc^m ~~anomenar~~ ^{emancipat} ~~menjar~~, es en-
 tenia Hastina.

Aquella nit, els pitanyos, fins a atres hores, celebra-
 ren una gran festa. Desde la nostra barraca jo oia els
 seus cantos i les seves rialles. ^{cap} A la matinada, quan
 vingué Rodriguez, digué, tot satisfet:
 - Ha estat una patada suculent!

De l'estada dels pitanyos entre nosaltres recordo,
 sobre tot, una nit de Nadal. Havia estat ^{v.} ~~una~~ ^{aquella} ~~una~~ des

hiverns més freds que ~~havia~~ passat a Barcelona, ~~en~~
 l'hivern, generalment ~~era~~ benigne. El vell Nadal,
~~per~~ ~~el~~ ~~que~~ ~~foi~~ ~~més~~ ~~tradal~~, fins ~~havia~~ ~~verat~~ una ~~missa~~.
~~Per~~ ~~una~~ ~~ra~~ ~~els~~ papers duien per # any de neu, any
 de Sen #, però aquesta ~~era~~ una dita que s'havia ~~inven~~
 ventat a la vora del foc, mentre hi havia ~~per~~ ~~una~~
 que ~~es~~ ~~es~~ ~~placava~~ ~~de~~ ~~ped~~.

La neu a muntanyes ~~era~~ un bell espectacle, una
 cosa que feia bonic; una cosa de # pessere #, de candi-
 lla, de cançó d'infanteria llunada pels anys, que,
 com per un miracle, ~~tenia~~ ~~va~~ a rebre, ~~tenia~~ ~~va~~ a florir.
 Tu una maria, ~~no~~ ~~la~~ ~~flor~~, i amb una tassa de
 ricatent amb canyetla i sucre, - o en la terrassa
 de quaterst del gran hotel de Saint Moitz o Cha-
 monix, a l'hora de l'aperitiu, la neu ~~era~~ una deli-
 cia, una ~~vera~~ meravella per la naturalesa ofe-
~~ria~~ ~~al~~ ~~nostre~~ ~~ulls~~, cantats del paisatge de cada
 dia.

Però en una ciutat, amb autobusos, amb tram-
 vies, amb carrroters, amb taxies, amb palau i es-
 plésies de portes ferrenyament closes ~~amb~~ ~~portes~~, i amb
 infants i vells i dones que no ~~han~~ ~~menjat~~ ~~res~~ ~~men-~~
 tre ~~els~~ ~~restaurants~~ ~~estran~~ ~~vers~~ plens de gent felis que des-
~~ca~~ ~~viandes~~; riu ~~inculenti~~, - ~~in~~ ~~fabien~~ ~~se~~ ~~aven~~
 a dormir, la neu ~~era~~ una cosa amb, espantosa,
 terrible. A ciutat, ~~per~~ ~~una~~ ~~ra~~, s'hi s'havia es-
~~tava~~ ~~més~~ ~~en~~ ~~contacte~~ ~~amb~~ ~~el~~ ~~dolor~~ ~~i~~ ~~la~~ ~~mi-~~

Rosalia, una ~~velina~~ veina que li deien "Haf de fos", i després li deixà un davantal; li anà a cercar oli, llard, prunes, pinyons, orellanes.

Es posà el davantal i jo vaig esclafir una rialla. Ella t'ha també veia i saltava fent el patlasc. En el pay de la seva atepria, de les seves patlascades, hi havia una tendresa ^{curiosament} ~~curiosament~~. Anava d'un costat a l'altre de la reduïda cambra, ho treballava tot, parlava amb la boca plena de rialles, cantava, imitava el patl.

Deia:

- Fotic content! ¿tu també m'has d'editar! Riu, riu, home, que sou rics! Ah, que Nadal preneu! Un Nadal de sempre! Mi el marqués de Comillas...

Anava, at i stell, en tria una ampolla i ometia dos vasos.

- Té, tasta apust aiguardent! Ho en ben pui ot d'apust!

Després ~~va~~ ^{segures} en una cadira, mata el patlasc, et ploma, prepara el sopar. ~~A~~ ^{Form} tot era blanc de neu. ~~El~~ ^{El} ~~de~~ la barroca et fe i l'olor de les viandes hi donaven un benestar que a moltes ens ~~seu~~ clava magnific i envejable.

Després del sopar, Rodriqny desparà la taula, portà l'aiguardent, dues copes, dues tasses, i el cafè que havia fet en una olla. Et cafè no ~~ten~~ ^{li} havia

la **cristalleria** i la **vaiella**; et **foie-gras**; les **amores**; l'**escarola** rissada i l'**apit crecte** i **diuètic**

fo veia, **exottant-to**, i **esth repua**.

- Ho tinguerem cada dia tot això, no et **reubla**? Ho tinguerem el **diu** que, pu a tot **dinar**, ens hem de menjar una **cardina** **crabettata** o una **bruyt de bacalla**!... Però no **perem** - **coter trist**. **Ami** és un **cim** i men et **tupidera** **pentar** - **coter trist**... **Seguim** **pentant** en el **dinar de Hadat**: **apuert** **any** hi **podem** **pentar** **ente** **pu** **per** que **notatrey** **també** **dinareu**. **Aquell** **bon** **mentent**; **apuell** **bon** **obris**, **dama**, **pte** **de** **hunes**; **apuell** **bon** **que** **es** **pot** **h** **tallar** i **el** **quat** **ex** **cobrix** **d'** **una** **espessa** **capa** **de** **mat** **de** **rat** **hat**! **sk**, **pillat**! **ja** **ni** **hi** **trabo**, **ji**. **i** **des** **quat** **hi** **ha** **de** **tot**. **cara** **la** **carn**, **la** **pitota** **que** **tampre** **pedre**, **el** **coll**, **les** **potes** i **la** **verta** **del** **pollastre**... **es** **tu** **no** **t'** **agrada** **el** **pedre** i **la** **cresta** **del** **pollastre**? **a** **mi**, **no**! **el** **dia** **que** **tipu** **nie** **me** **n** **menjaué** **un** **plat**, **un** **plat** **de** **pedres** i **crestes** **de** **pollastres**. **Quan** **era** **nie** **no** **me** **n** **recordara** **que** **at** **un** **hi** **havia** **coter** **tan** **bones**... **sk**, **quin** **dinar**? **Que** **te** **n** **reubla** **d'** **apuert** **vi** **de** **tanta**, **més** **o** **menys** **bi**, **pero** **vi** **de** **tanta**... **sk**, **Ben** **mirat**, **però**, **et** **x** **ampany** **també** **és** **un** **vi** **de** **tanta**. **Lo** **ment** **apui**, **en** **apuert** **país** **potre** **que** **no** **rap** **menjar**, **et** **x** **ampany** **ha** **endergut** **un** **vi** **de** **saran**... Però **no** **atapanem** **et** **x** **ampany**, **deix** **en** **lo** **trau**

del menjador enteta els vidres de batants i finestres i
 augmenta el fred de fora. Porten el cafè, els licors; ~~hau~~^{au}
 en el ripari... Quin dinar et diardo dinar de Ha-
 dat! Quina ^{magnífica} idea la de celebrar el naixement de
 Jesús, que roï fam i fred, amb una fantasia així!

~~La~~ Fora, al camp blanc de neu, mentre Rodi-
 feres parlan, s'oua el cant dels pitans, es veu als
 les seves rialles, una música de pitans, timbales i
 aldufes.

III

Una cosa ara, recordar alguns tipus d'apuetl a-
 duar miserable i pintorese. Be s'ho mereixen, car tenien
 vist després en la feut unmat que te ceduto i menja
 i donu a les mateixes ^{pres.} per la tota raó ~~de~~ que, en el
 replaement social, apuetlles ~~in~~ les hnes destinades a
 dormir i a menjar

Una de les famílies més importants, més destacades, e-
 ra la d'una dona ~~g~~ anomenada Rotaria, però a la
 quat tot hom deia ~~la~~ 'Mat de pot'. La realitat, la ver-
^{sonomia} ~~una~~ ^{se} s'assemblava poc a la d'un pot, i el motiu per
 si haviem posat a peu veritablement havia d'ofendre es-
 ra als potos. ~~Mat~~ [El pintor februn veia sempre en el
 rotu de les persones una semblança estranya amb el
 de les terties: moltes dones tenien ~~una~~ ^{rotu} de pat, de tipre,
 de pallina; molts homes tenien rotu de ~~bar~~, de canell,
 de pot. &

(al supertar que el que haviem posat el motiu

a Rosalia, tenien poca vista.

La família era composta de pare, mare i dos fills. ~~El pare~~ El pare es deia Manuel i era un home vell, brut, prudent, que mai no s'havia casat. Tenia els cabells i els bigotis blancs i els ulls hepàtics. Seua esposa pujada als llavis una pipa pintada de la qual respirava un fil de lala. Ell era qui tenia veritablement cura de les coses: fos nomada i brut, per famèlia de carretera, però acordat per les putes i les parrotas des i els cops de poder de la gent.

~~El pare~~ ^{Malgrat} ~~del~~ ^{del} ~~seu~~ ^{seu} ~~avís~~ ^{avís}, Manuel era un home expert, fort. Caminava un xic corat i de tant en tant totia amb una ~~to~~ ^{to} ~~seca~~ ^{seca} i ~~rouca~~ ^{rouca} que li equivojava els pulmons i li amoretava el rostre.

Quan tenia feina - ~~puera~~ ^{puera} ~~per~~ ^{per} ~~alguns~~ ^{alguns} ~~vegades~~ ^{vegades}, perquè si no et volien ^{enlloc}, treballava de manobre. Quan no en tenia anava a buscar botells o carrets, repens el temps.

La dona, la Rosalia, l'escandalitzava i l'insultava sense pietat:

- És un pandut, un potot, un bojarro! Fas vida de senyor! I aquí no en volem de temps, no ens venen. Tot treballen per tu i si hi ha estem cansats! ~~de treballar per tu~~ Tot ens escarransen per ~~de~~ ^{portar} un tros de pa a casa... i tu te'l menjes!

~~Manuel~~ Manuel ~~avís~~ ^{avís} contestava escopint venes, un venes abundes i truncents que feien esmicar. La dona cuidava, ell també; venien els fills i augmentaven els crits. Al cap d'una estona tots es barallaven canyats.

Passada la tempesta - y la Rosalia la ~~esposa~~ ^{esposa}

amb un potet d'origanent - et velt se'n anava
a dormir i tot quedava en pau fins l'endemà.

Et velt, certiu i hoven, dormie al patinet, amb els co-
mits i ~~la~~ les patines, dament d'un sac de patla i abip aut-
te amb unes mantes esquadracades. Les primeres nits - et
se'n hi havia anat pu ~~no~~ no sentia la dona i poder pas-
sar unes hores tranquil·les - les terties estaven molt inquietes
i estranyades. ^{d'aquells campaments} Després v'hi acostumaven i, segurament, tenien
al velt per una tertia més.

Un dels pocs poets del velt Mandel era poder cantar
les seves facies i aventures de jove. Havia estat pastor a les
muntanyes del Pirineu, havia anat amb els cartins
del Rei d'Orles i et Sep de l'Or; havia passat ~~amb~~ ^{amb} ~~amb~~ ^{amb} ~~amb~~ ^{amb}
Recordant aquells temps, la boca brega de la seva can-
ta s'il·luminava amb el resplendor dels seus passats, dels
dies que no tenien mai més. Per aquell passat, se es
podien sentir les amargors del present amb la dona present
en bruta i tinguda que l'excitava i els fills que l'et-
carnien i no hi tenien potet de respecte.

S'entre els pocs que l'excitaven; veiem Rodriquet i jo.
Les narracions del velt en paraven a mi per tot pintres que
tenien. Rodriquet li feien una piada bifa perquè era
plenes de mentides: mentides que no havien cregut un
infant, però que et veien segurament a fora de die-tes, i per
Rodriquet excitava com si excités l'Evangeli.
Athament excitat - to era fer-li un bé, era tenir pietat d'ell,
menyspreat de la familia i de tot hom, velt i pobre.
Dels seus temps de pastor guardava una sèrie de fi-
nques absurdes que a aplicar en tots els casos de malat-

tia o accident. Quan ex demaiava una deua del **barri**,
 si, hi posava una pesseta entre l'ungla i la can del
 dit per de la ma dreta. I, és clar, et demai passava **religios**
 que no, perquè no hi havia **mai** existit et tenement.

Una altra de les **frumtes**, - no vendo per a **quina** ma-
 laltia - consistia en fer **batlle** **una** **prima** **mes** **herbes**, **car-**
lots i **xacolata**, deixar-ho tres dies a tot i **seure** - temps
 suficient per a **puè** et **malalt** **un** - i fer-ho **beure** et
malalt, si **havia** tingut **resistencia** i **encara** **viva**.

Coneixia tota mena d'herbes, en **tabin** **totes** **les** **virtuts**;
 sabia et **nom** de **tots** et **brats** - **l'ofony**, **ous** de **reig** **beus** de **pe-**
diu, **pinatells**, **mirbules**, **avellans**, **pebrats**, **rottingots**, **mentruelles**,
 i **quins** **en** et **bons** i **quins** et **dolents**.

Quan anava a **buycar** **carlots**, estava **dos** o **tres** dies **po-**
ra. **Saxo** s'enducia **un** **tal**, **un** **fauel** d'a **actibey** **un**
pa, **unes** **puantes** **ebes**, **una** **papeireta** **amb** **tal**, **una**
ampolleta **amb** **oli**. **Sonava** a **terra**, en **plè** **camp**, **amb** -
 si no hi havia cap **pebble** **papeire** **propria**.

Quan hi **fos** **tenia** **res** a **fer** **se'n** **anava** a **parlar** **per**
 a **Montjuich** **per** **veure** **si** **podia** **afajar** **algun** **stargaudai**
 i **posar** **lo** de **vin** en **vin** **dins** **un** **pot** **plè** d'**oli**.

Et **la** **casa**, - **una** **barraca** **com** **la** **nostra**, **construida**
amb **pedres**, **fang**, **taurines** i **furtes** **vettes** - **tot** **era** **erit**
 i **matè** **cares**. Et **fills** **havia** **hereditat** **la** **història** de **la**
mare i s'**unien** **sempre** **per** **podien** a l'**excandol**.
La **noia** **era** **petita**, **prova**, **rodona**. **Seuava** **un** **cala**
de **preix**. **Tenia** **un** **tic** **nerviós** a l'**est** i **tot**, - l'**es-**
pectacle **mes** **tragic**, **mes** **dolent**, **mes** **exult**, **la** **seu**
riure: **Però** **un** **rialtre** **seu**, **es** **verdada** i **es**.

tident que crepare els nervis i feia venir ~~passant~~
 l'aura d'apagar-la bufetegant-la.

El noi tenia un instint terribat i pervers, el sentit del
 mal. Li dedicava a ~~menjar~~ ^{menjar} els ocells amb un feroç rosc;
 a ~~menjar~~ ^{els rals} ~~les ratles~~ ^{penats} ~~per~~ ^{per} ~~que~~ ^{que} ~~rempuessa~~ ^{rempuessa}; a a-
 pedregar potes; a lligar pots de Maure a les cues dels
 fets; a trencar vidres; a fer caure vetes. Res més no el
 divertia.

Ja no cal dir que ni el pare ni el fill ^{no} ~~tenien~~ ^{tenien}
 feien ni exercien.

Una altra de les famílies era composta per una mare
 i tres fills, dos nois i una noia. Vivien ben des dels pobres,
 des dels més miserables del barri, i es atret, - perquè fins en
 aquell aduar històric hi ~~havia~~ ^{havia} classes, els vivien
 amb menyspreu: un menyspreu més odiós i repugnant
 que el que els reis senten envers els pobres, perquè allí
~~ho pren tots~~ ^{ho pren tots} ~~tots a un~~ de pobres.

Vivien en una barraca de roba, talment una tenda de
 campanya, però molt inferior a ^{ella.} ~~una tenda de camp-~~
~~any.~~ Dins en a tenda, damunt ~~de~~ ^{un} draps i ^{un}
 preparats de palla. Els nois ~~sempre~~ venien diaris. La
 mare anava a la muntanya a ^{collir} ~~buscar~~ herbes remeie-
 res que mal venia pel barri i pel mercat. ~~Quan~~
~~ella muntava a cavall, adreçant-se a les muntanyes~~
~~mas~~ La noia corria tot el dia a l'aurant i a l'ath, saltan-
 ra als fets, i enfitava als arbres i enenfava el ~~cul~~
 als xierts.

La mare era una dona menuda, pal·lida,

Sub un oratge d'home, no en digué res a la mare
per a no espantar-la.

Una nit, ~~un~~ ^{morolla}:

- Mare! ^{Que} esteu desperta?

- Sí, fill. ~~Per~~ Apuï em tens. Què vols?

- ~~Res~~ Res... M'hi fer un petó.

La mare el besà en un transport delirant.

~~El~~ L'endemà era mort. Als crits de la pobre dona hi
corregueren Rodríguez i jo i alguns veïns més.

Rodríguez, que jo ~~havia~~ ^{ja} veïnt fins feia poc un bo-
me barat i s'espera, aconfrontà la mare amb una
fúndia infinita, ~~era~~ ^{era} ~~també~~ ^{també} ~~marques~~ ^{marques} ~~fer~~ ^{fer} ~~apuesta~~ ^{apuesta} ~~cosa~~
meravellosa que pots ~~haver~~ ^{haver} ~~saber~~ ^{saber} ~~fer~~ ^{fer} ~~compa-~~
~~rtir~~ ^{rtir} ~~et~~ ^{et} ~~doh~~ ^{doh} ~~sentir~~ ^{sentir} ~~ho~~ ^{ho} ~~per~~ ^{per} ~~a~~ ^a ~~així~~ ^{així} ~~maritar~~ ^{maritar} ~~ho~~ ^{ho} ~~i~~ ⁱ ~~en-~~
~~tendre~~ ^{entendre} ~~ho~~ ^{ho} ~~en~~ ^{en} ~~l'~~ ^{l'} ~~ànima~~ ^{ànima} ~~del~~ ^{del} ~~puer~~ ^{puer} ~~rofeix~~ ^{rofeix} ~~i~~ ⁱ ~~veure~~ ^{veure} ~~pue~~ ^{pue} ~~no~~
~~sius~~ ^{sius} ~~pue~~ ^{pue} ~~hi~~ ^{hi} ~~ha~~ ^{ha} ~~puer~~ ^{puer} ~~interès~~ ^{interès} ~~per~~ ^{per} ~~seu~~ ^{seu} ~~interès~~
qui voldria ~~evitar~~ ^{evitar} ~~ho~~ ^{ho} ~~i~~ ⁱ ~~prevenir~~ ^{prevenir} ~~ho~~.

El barquès, ~~corregué~~ ^{corregué} ~~tot~~ ^{tot} ~~et~~ ^{et} ~~dir~~ ^{dir} ~~a~~ ^a ~~consequir~~ ^{consequir} ~~unes~~
perretes i un enterament de caritat. Rodríguez i jo a-
companyarem el cadàver de la pobre viatura. [Aquella
nit, tot amb mi, ~~com~~ ^{que} ~~no~~ ^{no} ~~tenia~~ ^{tenia} ~~cap~~ ^{cap} ~~necessitat~~ ^{necessitat} ~~de~~ ^{de} ~~fin-~~
pir, Rodríguez era un altre. Ho veia, parebé no par-
lava; estava pat-tid, ombrin; fumava nerviosament;
calle i feritk, i la seva boca veïtava dictant i
reves.

- Tu has vist un cor més estupidat, més in-

feint, que la vida? ¿ més odiata? Tu has vist
 una cosa més odiata? Ningú que tingui intel·li-
 gència i sensibilitat pot estar-ne satisfet de la vida!
 El treball, és cruel, és brutat. Menjar, beure, dormir,
 abocar-se damunt d'un llom amb un espatlle
 rit... ¿ després? Després, què? Després, res!... La
 vida, en-se, és una totemne profumada. Res no
 compensa el dolor de viure. El món és un immens
 clam de dolor que es perd en l'infinit... ¿, fins, per-
 ra en aquest pobre infant que acaba de morir, si
 algú li ha gués preguntat si la vida li sembla-
 va plaent: amable, ¿ què hauria respost? Tu veus
 que li ha dret que un viatger vagi descalçat, des-
 putat, que no tingui fofines, que no pugui
 menjar, que perau hauria d'estar a l'escola
 hagi de treballar com un home, que és treballar
 pitjor que una bestia? Tu veus que li ha dret que
 després, com preni, hi hi la mort? Si venís que el veus
 que venís van at et! Quanta at et!... ja, ja,
 ja!... Que ho diguin a les mares que v'han pre-
 dit sempre fill, això, i venís primera mirada d'o-
 di tendran per aquest cel dels felicitats, ¿ per aquest cel
 que el hi ha robat el fill!

~~Després de~~ Catta, però jo sempre ve-
 oint encara les terres parcantes que em mantel·leja-
 ven et en: el secret. Aquesta indignació de
 Rodriquet per un fet que, per història que fos, a ell

no t'interessava directament, me t'feia més es-
timable, més admirable. Cal no ésser un indiferent,
un egoista, un home fred, insensible al dolor que
bateja al nostre entorn. Cal posar passió en tot: en el
odis i en els amors.

- Ana - qui Rodriqny - heu de fer alguna cosa
per aquesta pobre dona; compunent? aquesta dona
estobada més sola que mai. Si et sembla, alguna vespe-
ra farem venir aquí, ens partirem el pèl hi ten-
fi amb ella i ^{altres dos} el fill...

Y, en efecte, unes nits després, comparegué amb la
mare i el fill i varenem junts. Rodriqny es portà com
un gran home. Amb les seves patallades, ^{l'altre} freg la seu-
riure.

Un altre tipus interessant era Jorop, el sabater. Era
un bon sabater, però pel seu baix caràcter pàndol, in-
redaire i burlesc, t'havia tret de tot aneu i no
mai no tenia feina. Cosa que, per altra banda, no
semblava pas amoïnada-matta. Però si agrada-
ven les dones, el joe i el vi, com a Tenorio. En el freg
no era dolent, sinó un pobre home mancat de vo-
luntat, un infeliç.

Però ja ho deia, i aquesta era l'excusa de més pes
que trobava:

- Jo hauria d'haver nascut ric.

Però era pobre i es veia que no s'hi sabia a-

costumar.

Vina amb la ^{reva} ~~mar~~, ~~si~~ ~~vetla~~, ~~perquè~~ ~~est~~ ~~tenia~~ ~~pre-~~
~~senta~~ ~~any~~ ~~més~~ ~~que~~ ~~veus~~ ~~un~~ ~~lith~~ ~~i~~ ~~un~~ ~~vebot~~.
 Est en un home de fetic & vulgar: baixet, gras, afai-
 tat, amb el cabell thent com si se l'és ~~irar~~; tenia
 un tipus que podia confondre's - perquè ~~l'ambdós~~
 hi havia ~~fructum~~ en ell; amb l'oficiista i el pin-
 xo. Est ~~barri~~ tenia fama de plume. li extremsad-
 ment la carn de faldilla. ~~En~~ aquesta fama l'e-
 nopolitia i el feia viure satisfet. Home deir que, entre
 les ~~vingudes~~ de ~~vece~~, es ~~diuen~~ a la tarda, a
 la ~~ortida~~ de "la Botimnia" o de "el floro," ~~havia~~ ~~ten-~~
~~gut~~ ~~més~~ ~~d'~~ ~~un~~ ~~xit~~.

La ~~veia~~ un home viu, un ~~teneta~~, perquè ha-
~~ria~~ ~~veut~~ ~~el~~ ~~problema~~ ~~de~~ ~~viure~~ ~~terat~~ ~~seu~~ ~~teballar~~.
~~Però~~ ~~era~~, ~~un~~ ~~infelice~~, en el fons, un infelic, un pobre
 home, que no comprenia que ~~viure~~ ~~malament~~,
 amb penes i ~~miteries~~, de la ~~tráfica~~ i de l'exp ~~any~~
 i sempre ~~vegant~~ ~~et~~ ~~odi~~, ~~valia~~ ~~més~~ ~~teballar~~, ~~era~~
 més ~~de~~ ~~cançal~~. Això, de totes maneres, ~~el~~ ~~passa~~ ~~a~~
 tots els vius, a tots el que de la ~~veia~~ ~~el~~ ~~han~~ ~~fet~~
 una ~~professio~~.

Se tan en tan ~~comparar~~ amb una dona
 nova a casa. ~~El~~ ~~la~~ ~~mar~~ ~~d'~~ ~~est~~, ~~resignada~~ ~~i~~ ~~seu~~
 voluntat, la ~~veia~~ ~~te~~: ~~perquè~~ ~~en~~ ~~bon~~ ~~i~~ ~~perquè~~ ~~rahi~~
 que ~~si~~ ~~l'~~ ~~ha~~ ~~quis~~ ~~veut~~ ~~malament~~ ~~tan~~ ~~po~~ ~~hi~~ ~~han-~~
~~ria~~ ~~puay~~ ~~at~~ ~~ret~~.

El primer ~~dit~~, la ~~dona~~ ~~en~~ ~~cas~~ ~~un~~

to' p'ropte i ~~refecto~~ ^{reclabo}. Després, però, es feia a l'au-
trient. El ~~colligava~~ ^{colligava} a treballar: cosir, recitar, a-
nar a fer feines per les cases. I vivia un temps-
radeta a les costelles d'ella. Fins que la dona,
cansada de treballar, de mantenir-lo i de ~~refecto~~
mirar i matar coses si no hi havia feina, el can-
sava i desfogava.

L'avors pref. - que es feia dir Pepe, perquè hi ven-
tava menys malpar - i amb iapara a la taberna
del barri i ~~el~~ com que no tenia diners, armaria un
candot i deia que no volia pagar.

El fill, ferit, no s'atreuïa en res al pare. Era
inteligent, despert, treballador. Li plaiava el teatre, el
hibres, la música. Sentia enveja al pare un xic de ~~menys~~
menyspreu i una gran hostilitat. El pare, el temps
Pepe, corresponia a aquests sentiments, dient per tot
avenç que el noi era benllet i que no s'explicava
com podia ésser fill seu.

Segurament la dona en va fer el tall - deia,
rient amb tota l'estupidesa de pucera capaç,
amb el nebot ja hipocresat. El nebot era
un noiet menut, ~~secundí~~ ^{secundí}, de color d'oli, que en-
tenia de tot: ~~cartes~~ ^{cartes}, i que es passava la vida en
infetes cases de canaletes. Tirava molt "rentoi"
si apreciava parlar en català; del treball - que
tampoc, com a l'ocasió, hi feia pare gràcia, - en-
deia "fatigar", i la seva aspiració màxima era
tenir una "jai" - una dona - ben "vaquí".

vestit i el mantingues. Ells les "jaes" les feia per
la "pinta", per la "patilla", i no en "posava" ni cinc.
Se les demana de trous i fins deia que havia anat
a les "capeas", però es trova bruy li agradaven més a
la castota, ben estofada, que a la plaga.

Donc dia ~~sempre~~ ^{a la} ~~parquet~~ del bar-
ri, em passa amb tot el populeu ceyes, és una sim-
patic. A mi em feia fastic. Rodriguez, era en cala-
ria, li premia el pet i li reia mort. Ell convidava li
havia fet homres cruels, per tal que el refactes i podia
tenir li la cara a bufetades: el convidava a la
taverna, l' excitava a emetre tota mena de esca-
des, l' embriapava. Després el deputaban, o el tra-
va al ree.

Un dia va enganyar una noia merciante del bar-
ri, blada: Metja era un mat espeit, i desaparegue-
ren els dos. Alpí es va venir per causa deu: ella
havia prostituit. Ell havia realitzat la seua aspi-
ració ^{maxima} per de un carró.

Altres dos tipus pintrescos eren el sempre Paco
i la sempre Micaela. El sempre Paco: la sempre
Micaela eren castellans, velts, - de cinquanta a
setanta anys - i vivien de la mendicitat. Havien
treballat tota la vida, però es ven que el premi del
treball no es altre mes que el de la misèria. Allo
que del treball en ve el de seguans # és una frate
que diven amb just els que per a viure no han
de treballar.

El sempre Paco tenia una figura d' apòstol: una
metena i un barba blanques, uns ulls magnífics, un

gest tribunici, enfatic, teatral. Plh. que mai no
havia assistit a una funció de teatre, sempre seu
va la impetió, més que d'un home del cauer, d'un
comedian. sempre semblava que feia comèdia. Per a
dir les coses més sempiternes - demana un Humi, plu-
dar, preguntava si el dinar estava a punt - adapta-
va un tó de clamatri, d'acta de melodrama. Fins
no que no el conegut, havia dit que ava ca-
racteritzat, que s'havia escapat d'una excepció.

El señor Paco no era un poble presentat, no era
un poble vulgar. No demana caritat a tot home. Te-
nia una parroquia fixa: de no a dotze a l'explé-
ria de l'oupler; de dotze a deus al passap de frànc, ca-
tie de tributació; Conseil de Cent. El señor señor, tan
a l'explé com al passap, no deix aven cap dia
de duar - hi el deu vingt de costum. Després d'èsser un
costum era com una mena de tarifa. Si se hi ha-
quesien duar cine, poter el señor Paco v havia
ofet.

Si no que el señor Paco era un poble ben presentat, co-
ta que sempre plau als que veuen que duant deu
vingt han adquirit un certificat de bona con-
ducció. Alguns d'aquests señors, cada quatre o cine me-
tes, hi donaven roba i tabates velles. No deu comparar
a la barraca amb un barret de copa. La ell així el
patifem uolt: aquest dir el deu feia més que mai
l'interessant, l'home d'importància. Per conspicua
que duant un barret de copa de l'opul, de la
insolència del barret de copa, havia parlat a ell.

El señor Rodriguez, en canvi, i enfada. Donar
un barret de copa a un poble li semblava una

de la tan-los.

El ~~señor~~ señor Paco deixava l'ampolla damunt la taula. La señora Micaela portava dos vasos. Reien, ^{es feien} moltes reuerencies, es tractaven molt ciriosament i feien tota mena de compliments.

- Ho, primer vote.
- Continuada señora, això mai.
- sense compliment.
- señora Micaela!...
- señor Paco!...

Y ^{Bevien} ~~señor~~ i seguiren bevent. Y l'alegria s'accentuava en ell. Però era una alegria estranya: cada, apurament ~~se~~ tenent, en tremors de petatit, en un per batrejar des ulls. Y seguiren bevent, després d'una amfressin tanta existència.

La dona era molt més feta que l'home. L'home, ple de ^{barbes} ~~barbes~~ i amb la camisa tacada de vi, feia tota la taula, clamant les barrites i les escapinades. Havent ~~ella~~ l'alegria, l'atenció a una cadira, li feia beure una xicra d'oli viu per ~~la~~ viu que li passés l'ou. Y li deia:

- señor Paco!... señor Paco, per l'aura de Déu!... sembla mentida, señor Paco!

El señor Paco, després de ~~conversar~~ ^{excansar} ~~l'ind~~ ^{excansar}, no estava per ~~un~~ ^{un} ~~discurs~~ i era més de l'altre viu que et apuest. La señora Micaela li recitava la larba amb aigua i sabó per ~~la~~ viu no fés pedra de vi, el desquitar i et portar al llit.

Per una gran dona la señora Micaela.

El pare, vidu, no podia valdre's. Tenia una
 llatia de ra: diabetes, arterioesclerosi, i no ~~no~~ podia
 moure's de la baraca. Els dos fills eren fets, feien
 de diapaire, treballaven en tot el que es presentava.
 La pietat era vint, - vint volia dir, mat menjar,
 mat vestir, no coneixia cap satisfaccio, cap plaer, cap
 alegria - i avia atragant el pare. Això, que el pare patia,
 encara que ell ja era grandotto - l'un tenia
 setze anys, l'altre dinou - es omplia d'angunia i d'
 una por misteriosa: apueta per que feia mat en les
 ànimes sencilles.

El pare es era un doctòr, es feixava continuament,
 gastava en metges i medicines tot ^{quant} per els seus
 frangors amb penes i treball, no es deixava viure,
 però es era el pare i no volien que es morís, no es de
la via de morir. Es no era que l'estimessin: es era que
havia algun mat a ell, a veure l'estat sempre al jac,
 cada dia un gras, mes puent, ia oír el seu plene-
jar monstru i angunia.

El metge que el visita era un d'aperts metge
 que de la ciencia - mat apena - si havia fet cap cosa; un
metge d'aperts que de la medicina si havia fet cap cosa;
un metge d'aperts que havia aportat i havia obtin-
ut el títol de puat est manera. Si deien sempre qui-
met i era alt, ros - d'un ros de panotxa de blat mo-
rell - amb un collet llis, pentinat amb ros.
Ha a un estat, un bigoti que era com un parentesi de-
ment la boca inexpressiva; es tenia un front estel, depi-
mit i un rostre estupid. Es un tipus el és, degra-
deble, profundament antipàtic. El que inicialment l'in-
teressava des malats en obrar les visites.
Com el metge empitjava, adés era un dia

Rodriguey emparaqué amb un metge amic seu.
 El metge vege i pobre home i digué per calia opera-
 to si ~~les~~ volia evitar la paprena. Per això calia
 dur-lo a l'hospital.

Però això no conuenia de cap manera a l'altre metge,
 al que habitualment visitava els malalts del barri. Si
 duien el malalt a l'hospital, ell perdria les dues par-
 tetes de la visita. I la visita, per a un metge com el
 senyor Guimet - que de veure en tenia poc però
 que, en compensació, de metge en tenia menys - era
 una cosa sagrada.

De més a més, ell no ~~era~~ era partidari de dur els ma-
 lalts a l'hospital, cosa que ~~tenia~~ tenia empenya perfectament
 rutinaria, i així metge, i el metge, es salvava.

El veïns, ~~la~~ - la ignorància i estupidesa dels quals ~~tenia~~ tenia
 tanta es bon repòsit del metge - ho deien d'altre
 manera: si ha arribat la seva hora, no li valdrien ni met-
 ges ni medicines.

Altra ment, els feia pa, una pa imbècil i supersticiosa.
 de Barcelona no ~~tenia~~ tenia, - o no ~~eren~~ eren llavis, at ~~menys~~ menys
 paraíso paradís. Però ~~es~~ es de suposar que, per malament ~~la~~ la
 que estigué, sempre estava més ben atès un malalt a
 l'hospital que en una barraca infecta, plena de bruti-
 cia i de parassits.

Però això, els veïns del barri miserable no ho volien
 veure. Quan algú es acompanyava, ~~deien~~ deien ~~topar~~ ~~en~~ en
 en aquest sentit, deien tot i dament:
 - Ho, no: a l'hospital i hi moreu.

I es mirien a la barana, amb els seus amb ratllat facció
 per part del metge, amb una absoluta indiferència. I ten-
 ia arribat a sospitar que el metge apuella, et sempre
 Guimet, complia una mena de missió social dedi-
 cant-se a matar pobres, o a deixar-los morir, que pel
 cas, tractant-se d'un metge, era igual. Hh no devia
 mai cap parenta de dolers, de combat, et malaltia,
 ra proter, fed, antipatie; no reuportava més que espe-
 rances. Era una mena d'extintor de pobres, a tot regu-
 rada et devia a si mateix:

- Que hi fan aquesta gestió et mirien? Treballar
 com besties, anar bruts, mat. rodris. Hh tenen cotxe ni
 piano, ni una casa confortable. Tal més matar-los. I el
 mitja fra matar-los en serie, per barris. Així, es que
 nom és podriem evitar d'esperar aquest espectacle fas-
 tipos de la miseria, que no ens deix a pair i nos amara-
 fa la alegria de tenir una casa i una familia com cal.

Hh dos nois, però, Redipuey pogué convencer-los de que
 que feien amb el pare era una capçada. Per una
 talt com apuella que, ultra molta hipocresia, necessitava una
 operació quirúrgica, no podia quedar-se en una baraca i en
 mans d'un cretí com ^{aquell home} et que tenien per metge.

I es nois en parlaren amb et sempre Guimet. Però el
 sempre Guimet es digué ^{amb mespreu} que tot allò era falsuïes, que el
 deixessin maniar ^{la} et ^{que} era prou gran per a
 saber et que es feia. Quan es nois insistiren, - volien
 que el pare anés a l'hospital, digueren amb duresa
 i amb ^{una} to comminatri - et sempre Guimet no s'atreví
 a ^{alguna} ~~admir~~ les impotents raons d'absent, i es prometé
 ocupar-se de l'afar. Però passaren et dies, i el malalt

... que feta amb temps i hauria salvat, era ja inútil. Els dos...
de cap...
Els fills esperaren el metge i, sense explicacions de cap mena, li badaren el
cap d'un parotada.
Després, quan veien una mossa o un capella, els esguardaven amb odi i els menestaven
i aquets frares es que acabaren de matar el pare.

~~En aquells barris pintrescs i iniquables ja no es que-
da res. Les cases de les barraques hi ha un caos de piles
d'assentir i fang - en les puats ruines una altra mena de
pedres~~

Aquells aduar tristíssim, aquells ~~iniquables~~ Barri
de barraques, era vottat de camps. Naturalera tristia
i negra, de suburbi, en la gran ciutat ~~en~~ tot el ~~seu~~
delicatus, tota la era misèria. Naturalera erma i cixuta
que fa pudor de ferro vell, de roba bruta, de suor, d'orins
de pat, de carbonissa, d'aigües putrides.

L'herba que creixia en aquells camps ~~en~~ no era l'her-
ba ~~del~~ camps thines, de les atles muntanyes. Tenia un
verdor bruta, ~~o~~ tacada de negre del carbó i ~~era~~ ^{era} fregada d'a-
nèmia. Per ~~els~~ ^{els} infants de l'aduar, la troballa d'un
cargot o una rosetta era un esdeveniment. Veritablement
la rosetta o el cargot en aquella terra tristíssima feien
pensar en ~~els~~ miracles. De papallones se'n veien molt
de tard en tard. En la negror d'aquells paisatge, ~~un~~
un paisatge ~~que~~ hauria plagiut a ~~Steintier~~ - les pa-
pallones semblaven de them viva i fugissera i deixa-
ven una ombra de histèria en el ulls de les pobres cria-
tures que vivien i creixien com besties, abandonades als
seus instints.

Ho ~~se~~ ^{se} si he dit ~~que~~ ^{que} molt ~~afegit~~ ^{afegit} perquè hi havia la
via d'un tren. Més d'una vegada, algun ves ~~del~~ ^{del} Barri,
carrapat de ri, havia trobat un epilèptic trágic a la ~~porta~~ ^{porta} en-
trada de ~~deputant~~ ^{deputant} - ~~se~~ ^{se} - un instant abans d'adr-
mir-se ~~per~~ sempre més, - ~~tota~~ ^{tota} les rodes del tren.

ritir en les mir abjectes aberracions - de vermell, i els
 ulls de negre. Tertia d'una manera ridícula i estúpida
 nie: abries, capells i vertits usats que saupera al dia
 parir del carrer del sud i puella veia molt elegant
malgrat ~~el~~ ~~seu~~ ~~aire~~ ~~barbarament~~ ~~protete~~, - o tal vegada
 per això: per la seua figura ab-turinant que feia riure i feie
 baxarda - era la que tenia més parveguia, la que se
 se'n anava amb més diners. ~~En~~ als homes, - homes miserables
 com elles - els feia molta il-lusió ajerir amb una re-
 nysa de barret.

La "Dupresa" era tofa. Patia ~~canis~~ ^{deliris} de pranderes. Per ai-
 xò ex pintava d'apuetta maure, per això feia apuettes.
 puola de perfumeria barata, per això es vertie amb robes
 flampants i rixolades i es portava apuells collares de vidre i
 apuells anells de llautó.

Un disrabte seu d'ensaió: amiba amb puants llauy
 i es anells damunt ~~del~~ puants.

Quan estava alegre cantava ~~trous~~ fragments d'opres ita-
 lianes, parlava de prínceps i marqueses i deia que era la
 mare del duc del Abruzzi i que els jesuïtes, en compli-
 citat amb l'ex-cam reial d'España, la perseguïen.

La "Dupresa" no s'adonava de la misèria que la otta-
 va ni del seu viure repugnant. Era una pobre dona infu-
 riva i potesa que del drama u'havia fet un fuetlet ab-
 surd i incoherent.

X

D'apuell barri pintor i ^{miserable} ~~degradada~~ ja no en
 queda res. En ~~hor~~ ^{d'aqueles} de les barraques, hi han cases de ^{molts}
 pios - bruy i oxensa en algunes - en les quals hi ha
 una altra pobres: pobres que han d'anar correctament ves-
 tits; que s'han de dissipar de sengres puanyant molt
 menys que els altres; pobres de magatzem, de duprat i

d'oficina; Martini a ~~staf~~ ^{estaf} mitja que ~~ve~~ ^{ve} en una situació farta, ~~en~~ ^{d'una manera,} ~~constant,~~ ^{d'una manera,} ~~imprescuntable~~ ^{imprescuntable} ~~amb~~ ^{contra} la misèria.

5

Rodríguez, ~~que~~ ^{va} havia ^{en} ~~entrat~~ ^{entrat} d'apuntador en una companyia de melobrame, ~~si~~ ^{si} jo l'esperava alguns dies, després de la una, en un bar de la Ronda de Sant Antoni, al costat d'un hotel meublé. El veïnatge del meublé donava al bar un bon teint i dens de canalleria simplicitat.

En aquestes hores hi havia ^{certes} ~~una~~ ^{una} gent: un ~~home~~ ^{home} que parlava amb el mortu, l'altre mortu que s'admirava veure el tantell, un home que llegia el diari, un pre que aporava una dona i, ~~esperant-la,~~ ^{esperant-la,} es despaientava i a cadascun moment consultava el rellotge... 7 jo.

~~Jo~~ jo ~~que~~ hi era de fet des de les deu, amb gran desesperació del mortu, i ~~per~~ ^{per} no me n'auaria fins que venia Rodríguez. ~~El~~ ^{El} Mentrestant, exercia o llegia alguna novel·la ~~comprada~~ ^{comprada} a les banques de Santa Madrona.

De vegades entrava algun i ~~bevia~~ ^{bevia} al tantell a peu dret. De vegades es deturava un ^{certe} ~~automòbil~~ ^{del certe} i baixava una panetta. Havia ^{en} ~~entrat~~ ^{entrat} al bar per a distingir. O al revés: per a ferros veure, amb un orputt pueril, del que que anaven a l'hotel meublé. fentament la dona era un animaló que havia perdut tota pudícia i dignitat, si és que ~~no~~ ^{no} havia tingut alguna vegada, i l'havia un ~~poquet~~ ^{poquet} que ~~en~~ ^{en} mirava amb ~~bastima~~ ^{bastima} perquè no tenien dona per a

duranta d'un a l'altre cap 10 (160) 161
deu al (Mit mexicanis i ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ i perquè no eren
tan poca ~~sotet~~ com ell.

Reien tot, parlaven en veu alta. Generalment, amb
barbes els mossos del bar canceixien totes aquelles do-
nes, o parebé totes. Les tractaven amb una confiança nua
que repetida i el hi parlaven bones que el ~~acompa-~~
nyant aquantaven resignadament amb un somri-
re de canill. [Més d'un ~~haver~~ ~~rebet-lat~~, havia pa-
rat el pens a l'impertinent. Però el ~~haver~~ ~~po~~ o ~~no~~
bon sentit i carteria. Comprenia que aquelles dones
la que l'acompanyava avui i ^{la que} ~~tenia~~ l'acompanya-
va ~~maratx~~, ven de tot ~~hom~~, tot ~~hom~~ hi tenia del
i comprenia també que això a elles no semblava agra-
uar-les massa.

Aquelles dones eren la Carmeta, la Mary, la Lola, la
Carmèlia, la filia i la Trini: com un miserable de bordell i
d'hospital. Alguns tenien macarró. I el macarró, es-
toic, indiferent, ~~amb~~ ~~les~~ ~~esquara~~ ~~at~~ ~~bar~~ ~~hoes~~ ~~i~~ ~~les~~. Com
jo, que havia fet del bar casa meua. [Però els mossos ~~no~~
tenien més simpaties al macarró que a mi. ~~Als~~ ~~sacra~~ ~~els~~
~~sacra~~ no el venia d'una communió, a mi sí que el
hi venia. Jo amb un cafè passava tota la nit.

Altrament, amb els macarrons podien parlar-hi. Amb
mi, no, perquè no hauríem sabut què dir-los. Els dels
dels mossos del bar, ~~el macarró~~ aquells tipus que i venen
d'una manera innòcua, eren gent més enterament
de i més enraonada que jo. Jo era un boteni, un bou-
bunt i amb els cabells llargs que donava poca propina i
al punt miraven amb desconfiança per ~~per~~ ~~de~~ que
el fet "et salt" (1) ~~Fer el salt er macarró sense paper.~~

De vegades entrava una parella de policia.

(1) Fer el salt ~~macarró~~ sense paper.

també a mi a peu mirava amb veu ~~de~~ apuella
homes encanegats de vetllar en l'ordre, i es als pòrtals ex
plotats de dones. ~~En un país de apuella~~

Lo veu que en aquells temps un infelic que menjava
no i matament, duia els cabells llargs, excidia no
70 - perquè jo, ~~com~~ ho confetto amb un cert pendi-
ment, excidia vertos - i anava mal vestit, era considerat
com un home perillós. No sé si any passa el mateix. En-
cara que suposo que any, rotament, la raça dels breuvis
ja deu haber se acabat.

~~Altes vegades,~~
millor dit, al bar hi havia una parella que ~~trava,~~
que restava. El restopio entra aquesta mena de pent
que viu d'una manera irregular - prostitutes, crus-
piers, macarons, carteristes, etc - era una cosa a la qual
donaven molta importància. I el meniu del restopio era
una siesió de gran transcendència, encara que a pri-
mera vista no ho sembla. Jo no sabia, ~~per~~ ^{per} exemple, que
les excaixes fossin un afrodisiac. I una cupletista telo-
nera d'una barraca infecta del Paral·lel en va dir que
sí que ho era. Però és que en el meniu de la miserable
viatura no hi entraven les altres verdes de Marany
ni les taronjines de canyar de Rússia.

Un plat que en aquells temps estava de moda era el
homitxo fregit amb mongetes. A la matiuada, en aquells
temps, tota la gent solenta que hi havia a Barcelona men-
java homitxo ~~amb~~ fregit amb mongetes. A mi em sem-
blà que una gent que sentia aquesta simpatis exover un
plat menjar tan infernial i catotà, no podria ^{ésser} tan do-
centa com deia l'altre gent: la que es creia bona perquè
~~era~~ a vista i no tenia dents.

~~Altes vegades~~ Les dones eren sempre les mateixes i, ~~rotas~~

~~havia~~ i havia encunyat profundament com un ~~coque~~ ^{trouat i curti} amb apueta espuma de mel i ~~havia~~ ^{er em} part d'apueta criatura caiguda en el ~~tot~~ ^{tot} infecte de la mala vida. Ella era bona i, ~~si~~ ^{si} no el va conservar pura l'anima. I ell, si ~~hagués~~ ^{hagués} estat ~~hiere~~ ^{hiere}, si no ~~hagués~~ ^{hagués} tenut la familia, i ~~hauria~~ ^{hauria} redimit, i ~~hi~~ ^{hi} hauria ~~estat~~ ^{estat}.

Al noi li quedava tot un dia d'extor ^{a unat} ~~ho~~ ^{ho} ~~tenia~~ ^{tenia} ~~una~~ ^{una} ~~hi~~ ^{hi} tenia parents, no hi tenia amics: no hi tenia ^{ningu} ~~ningu~~ ^{ningu} que ~~apueta~~ ^{apueta} miserable criatura d'~~est~~ ^{est} ~~amor~~ ^{amor} que abans ~~havia~~ ^{havia} tingut tant ~~altres~~ ^{altres} i que tant ~~altres~~ ^{altres} tindrien en cara. El ~~hacionat~~ ^{hacionat}, li proposa d'anar a dinar junt ~~la~~ ^{la} prostituta, joia, accepta. Però l'avisà:

- Hauràs de pagar, abans.
- a la panda?
- Ho; apueta, a casa. Si no ~~pagues~~ ^{pagues}, la ~~segunda~~ ^{segunda} no em ~~deixaria~~ ^{deixaria} ~~sortir~~ ^{sortir}.

El ~~noi~~ ^{noi} ~~se~~ ^{se} ~~sentia~~ ^{sentia} un odi profund envers la ~~seg~~ ^{seg} ~~apueta~~ ^{apueta}. La ~~segunda~~ ^{segunda} que ~~era~~ ^{era} l'excusella de la cara atepida. Però ~~pagà~~ ^{pagà}.

I ~~sortiren~~ ^{sortiren}. ~~El~~ ^{El} ~~hacionat~~ ^{hacionat}.
I ~~hiere~~ ^{hiere}.

Ella, un xit ~~compadida~~ ^{compadida} - compatió en la qual hi ~~havia~~ ^{havia} tendresa, ~~ja~~ ^{ja} ~~no~~ ^{no} ~~passava~~ ^{passava}, i una ~~xit~~ ^{xit} ~~d'ira~~ ^{d'ira} - de la il·lusió que despertava en el pobre xicot. ~~Destru~~ ^{Destru} sentia ~~est~~ ^{est} ~~balament~~ ^{balament} ~~el~~ ^{el} ~~hacionat~~ ^{hacionat} en ~~veure~~ ^{veure} tractada com una dona de les altres, de les honestes.

Li ~~digué~~ ^{digué}:

- oi que ~~semblen~~ ^{semblen} uns carats de ~~non~~ ^{non}?
- I ell ~~sonriqué~~ ^{sonriqué} i ~~pena~~ ^{pena} sincerament: jo voldria que ho fossim.

Dinaren en un restaurant ~~quat~~ ^{quat} ~~per~~ ^{per} ~~el~~ ^{el} ~~ind~~ ^{ind}.

canathre pu tal com ella. **El** sabia, no **fa** dona d'ell, **siu**
 la dona de tot **hom**.

A l'endemà, ~~ella~~ a l'estació, ell, un romàntic, i ella, una
 pobra criatura acostumada a ésser tractada a cops de peu,
 potser sentien que els ulls se'ls reparaven de llàgrimes. La
 noia, de retorn al bordell, oblidaria aviat l'aventura.
 a ell, al poble, li venia més difícil. I la recordaria mitja
 als seus braços ^{en el} al llit innotte del meublé. I recorda-
 ria aquesta història tan tonta que ell donava per certa.
 I recordaria el jo de la sen ven i la clau del seu ulls. I
 una dita encisó d'amor i de pena et expresaria.

I alguna nit, al Cafè del poble, explicaria als seus
 amics:

- a Barcelona, una vegada, vaig conèixer una noia
 que es deia... Que es deia... Com **es** deia?...

I hauria oblidat el nom de l'amorosa noia.

II

Una nit, Rodriquet entrà al bar amb aire triunfal.
 Jo ho atribuïa a pucera dia de nomina i havia ideat
 Guaregà un gran ~~gran~~ respò magnífic, un respò de
 croupier que ~~havia~~ fet bones: una amanida, ous fregats, llus a
 la romana, i bistec amb patates, prunat per, setè, copa i purò.
 Jo estava espantat. Timidament vaig intentar fer-li veure
 que **els** altres dies potser patirien per gana.

Ell digué:

- Que **es** folin els altres dies!

Després demanà dos picoris i auxores.

Jo l'observava amb estranyesa i admiració, no
 comprenent el motiu de llançar els diners d'aquesta ma-
 nera. Ell sempre, parlava amb reticència i preu un
 aire tot misteriós.

A la fi; em digné.

- *Estic molt content.* i tu, quan *rapifugé* et mortiu també n'estaràs. T'he trobat feina.

- on?

- en la companyia. Manarà un acte, he parlat amb Roig, et diestr, i demà t'has de presentar a l'hora d'assaig. Què et sembla?

fo callava. Ho m'entusiasmar fe de *idm*. Però com prenia que no tenia et dret de viure a *les* hostelles del pobre Rodriquet, comprenia *també* que tenia et deure d'ajudar-lo

í vaig respondre, fingint una gran atepir:

- *Hann*, que vols que em sembli? *Ataqué*!

- De moment et donarà *vuit* pessetes. Ho es pare, ja ho sé: però vater més *vuit* pessetes *que* *res*. Attractament hauríes de parlar per perquè *parebé* ~~was~~ tot et *repertori* es de poca. *Se* sembla que un melodrame amb ~~xxx~~ *vestits* del dia no fa tant efecte com ~~xxx~~ ~~xxx~~ amb *bruta* i instant. fo, com que he cregut que et convenia, he acceptat em nom ten. He fet bé?

- *Hott* bé. i t'estic molt agraït.

- *Soncs* no em parlem més. i celebrem-ho, que me així! he emmarcat aquest *topar* de prínceps.

En aquest temps teníem molta imaginació, molta fantasia, i els ous ferrats i els bistres amb patates em semblaven un *topar* de prínceps.

En havent *topat* anàrem a un cafè de "comarçes" del qual Rodriquet era propietari. Després, a un baideth. A mi mai no m'ha plaçut l'atmòsfera tística i vil del baideth. L'he condemnat en tots els meus *Hibernes*. Co que no ha estat obstacle per a que un pobre idiota

ta, mixte de partiturer i d'aficionat a la literatur -
 ra, em considerés com un assidu frequentador del
 delh. El que passa ^{o era} que no ho ^{havia} estat un rei d'apunt
 que, amb el d'inye i robats desde darrera un tauler,
 - que és la ~~forma~~ manera més fàcil i estera de robar
 ha anat a l'Institut, i ha anat a treballar cada dia,
 cada dia, i ha fet veure de l'atenció i traduint quatre
 coves de la Reine Turfienne o de la Houvette Reine Fra
 gaise, ha adquirit patent de rari. Ho he estat sempre molt
 atacat i combatut per aquesta gent miserable i negra, per
 apuents intel-lectuals partiters que tenen més de partiturer
 que d'intel-lectual i als quals - Hastinosament - ho
 no pot atacar les idees ni la partitureria. Però els seus a-
 tats ni han fet poc mal. He anat sempre i men camí,
 ho o dolent, però men, i arribant-los i oblidant-los.

No des res a ningú: ni als atenciosos ni a les idees mal
 traduïdes, i mal païdes, del francès. He viscut, robetot. He
 viscut plenament, he conceput tots els peys, totes les anquines,
 totes les atepries, totes les miseries, tots els dolos de la vida, he
 conceput el ambient més diversos, els més luxosos i els més mi-
 serables. [i no he envejat mai el pobre cret important que fa
 la guerra d'una manera innoble i baixa. El meu pot
 ni han sentat més dignes, més intel-ligents, més sensibles, que
 molt partiturer que s'han volgut fer passar per intel-lectuals.

^{III}
 L'endemà em presentava a Rois, et director de la
 companyia de melodrama. [Rois era un home alt, ja vell,
 amb el rostre marcit per una guilla. Tenia un gest am-
 ple i pompós i una veu praxosa enotada. Quatre-
 banatitat la deia en un to sberne - i un xic canic-
 com si demanés, en el punt acte, de quatre melodrames
 truenent, et punyal atiberador.

Home de poca cultura i poca intel-ligència, no es feia
 anticipació gracies a la seva senyillera. Estava carregat de ma-
 nies però, en el fons, era un bon home. Li agradava

tar el riure, at públic, però, no hi feu el mateix ~~efecte~~. Al públic & externa amb el ~~esperit~~ d'antonia: la tenia per una actriu eminent.

Res no hi havia en ella de femení: ni el caminar, ni de la veu, ni el pert. Hi res d'apunt encis malèfic; femel que repont alguns errors massa simples, curiosa her dues de teatre i ~~les~~ hi dona categoria ~~de~~ turiny de novel·la. Ho, no: ella era tot el contrari d'una dona de novel·la. Tranquila, vella, helja, atenyada, casolana, estic repur que, excepte ~~el~~ ~~diàlog~~ que ~~havia~~ ~~de~~ interpretar, mai no havia llegit un llibre. Ho tenia temps. Hi en tenia paues. Sempre rebota al seu puesto del teatre, entre escen i escen, entre cit i cit, ~~la~~ feia tapetes; ~~havia~~ al ~~gran~~ ~~ob~~ ~~bi~~ ~~cadre~~ d'escip amb unes enunes ajuttes d'os i ~~apuntava~~ ~~receptes~~ per a fer algun ~~quisot~~ a la família.

~~per sempre~~ Ho, no era antonia fabarró una heroïna de novel·la; no era una dona fatal. Seia un tip d'heroïna ~~de~~ ~~que~~ ~~alguns~~ ~~en~~ ~~donen~~ ~~considerar~~ ~~per~~ ~~parecer~~. Al contrari, era un pobre viaturn poc intel·ligent, mesquina, feda. Potser una bona dona, indubtablement, una bona dona. Però a mi em plau una altra mena de brudat.

Marta

(com Bonamusa era un actor actiu de la companyia, seia i anticipativa un una espátula, es creia ~~amb~~ l'obligació d'esser romàntica per tot fet de dir-se Bonamusa. Tenia una vanitat un xic ridícula i seia sempre, encara que no vingues a tomb, que ella era de molt bona família. [I, com totes les noies de bona família, ~~de~~ ~~apunt~~ la epica, tocava el piano. Tocava unes coses ~~diverses~~ d'una ~~virtuosa~~ odiosa que la existien molt: propiament de "Marina", "jugar con fuego" i "el anillo de ~~la~~ ~~reina~~"]

... i et = Carro de auro, la ~~...~~ = Mercurius.
Quan ~~...~~ finia de tormentar les teules del pisam, ~~...~~
torment, amb un torment de folla indertia.

- Se tenia potser no u'hi ha molt; però hi ha sentiment.
~~...~~ Li plavia les colpains i avaia sempre vestida amb
un Carroto. Parlava sempre per potia en castella
amb una afectació ~~...~~ còmica. Deia, per exemple: "el
aromado uoka"; - i l'aromado uoka en el me repre
que l'aura del bar, ~~...~~ home de molt fantasia,
només feia passar per café - "la dirsa de naturalis"
"la brutad infinita de Sis"; "la plebe roy"; i li plavia em
pear en la emorta parant que a ella li semblaven dis
tempides: "sinatagmatic"; "atrabiliari"; "biologie"; Qual
es derconexia. Hi havia altres parant - "em uencia"; "al
teja"; "majestad"; "diamante"; "champagne"; "ter uipelo"
que les paladejara amb voluptat i se li facia a la co
ca com un caramel. Sentia un odi estupid uover el deu
i la peut humil. Segon ella només tenia dut a riu
re el uapues, el vister, el uapues i el genral.

Malgrat el seu funus aristocratic, i embriopara com
un caracter i, seis embriopara, es passava les nits plorant histè
ricament. Tospinava sempre pel recess foros de l'exce
nari i deia que era molt uathamada.

Un dia que Rodrigue li digué que tot allò era li
passaria carant te, ~~...~~
i desque ll mira de cap a peus i amb potat de reim, de
reina de uclotrama - reponque.

- Grasso! Pa puien me ha tornant uited a ui? 170
una reconita!

Selfina Bernaben era un alter de les actius de re
form fila. Menuda, carnosa, amb el ull i el cabell
despres, molt ueta i polida, en la don ués ap

10 (173) 174

table i simpàtica de la companyia. L'alegria sem-
blava fer-ho més breu del que era. Mai s'estava quieta,
parlava amb tot hom, esdevenia amiga de tot hom,
reia, cantava, entenyava les cançons.

Les altres actrius no la podien veure ni en pintura. La
odiaven perquè era bonic, perquè era jove, perquè era breu, per-
què era alegre, perquè era generosa. Però dissimulaven el
seu odi fins int que li tenien hastium. I davant li donaven
perquè no li podien donar res pitjor. Un dia li dient:

- Però, perquè ets així, Selpina?
- Perquè no puc ni fer ésser d'altre manera.
- Perquè no et fas respectar més?
- Perquè no m'agrada fer-me respectar.
- Perquè te'n vas amb el primer que es presenta?
- Perquè totj em dius que et agrada i que m'ortimes,
i perquè em dius que patixes. I com que a mi no
m'agrada veure patir ningú, i em costa tan poc fer
que no patixin més!...

Et la companyia hi havia ^{via} altres tipus: tipus barrots, fins
tot, sense personalitat, que ja no recordo. Ho he oblidat, però,
un participi que es deia *Quiti*; at qual anomenaven *Quiti*.
Era un invertit, ^(sense que així el primer de però, de tenir també) tant de tracte sexual amb do-
nes. Un tipus físic, repugnant, odiat. Alt, prim, un xic de car-
regat d'epaules, amb els cabells rossencs i llargs, la pell porpada,
d'un proc brut, tenia una veu afemellada i barbada i en par-
lar sabia el utls amb un aire crític. ~~Quiti~~ Ho tenia cap ro-
cais, i havia fet ^{un} comú per ^{un} panduleria. I havia ^{un} trobat ^{en} ^{la}
plant delite de ^{un} sodomia en alguns urinaris de la plaça
de la Universitat i del passig de Tolon. Tenia ^{un} canaix
la magra del invertit de Barcelona i en contava amb ^{un} ^{un}
me desagradable com molt moltes pures. Tenia pretensions
d'escriptor i se periodista perquè havia intentat adaptar al

teatre ~~meu~~ ~~propietat~~ dues o tres ~~no~~ ~~les~~. ~~y~~ ~~se~~ ~~les~~ ~~donava~~ de peni
- de peni incanques - perquè ^{no} ~~en~~ ~~fin~~ ~~calal~~ i ~~no~~ ~~ha~~
~~tra~~ ~~potut~~ ~~estimar~~ ~~les~~ ~~seves~~ ~~adaptacions~~.

Era un home teatre, ignorant i desaprofitable, que, per
la seva condició d'invertit, tenia defectes de dom: pandereria,
x afarderia, desagraïment, molta intenció. Sempre tenia les
mans humides de suor i feia pudor d'apre i de butlleta. Amic
de poticies, alcabotes, macarons i altres menes de punt indecent jable,
no tenia et ~~un~~ petit ~~sentit~~ ~~moral~~. Quan ~~vaig~~ ~~pot~~ ~~posar~~ ~~de~~
x en de raturar to ~~vaig~~ ~~sentir~~ ~~un~~ ~~gran~~ ~~satisfacció~~.

El ~~de~~ ~~meus~~ ~~compans~~, però, no li tenien l'antipatia que
li tenia jo - ~~el~~ ~~qual~~, ~~més~~ ~~pue~~ ~~antipatia~~, ~~era~~ ~~fastid~~ - i el tolera-
ven i li reien les gracies.

Quan un dia en parlava amb ~~Roi~~, ~~que~~ ~~digue~~, ~~molts~~ ~~veus~~, a
questa cosa absurda:

- Doncs, miri, un altre u'ertem molt contents.
- Però si no serveix per a res, si és una inutilitat!
- Si, ja ho sé: però totes les companyies et ~~se~~ podrien tenir!
- I això? Perquè?
- Perquè un maricon pota molta sort.

~~XXXXXXXX~~ O

A la companyia hi havia un home i una dona que no
he oblidat. ~~XXXXXXXX~~ Han passat ~~per~~ anys, relativament
~~molts~~ ~~per~~ anys, i no he trobat a veure ~~Però~~ encara el recordo.

El ~~la~~ era una mica ~~pro~~ i bonica, una mica blada, però.
Tenia menys intel·ligència que una vaca i es deia super.
De totes les actrius de la casa era l'única que tenia temperament
l'única que tenia possibilitat de veure en el teatre. ~~Malgrat~~
~~de~~ la seva estupidesa. Precisament per això. I no és para-
doxa, car jo he conegut grans actry, grans actrius. I una
tupidera absoluta i total.

tan alegre. Era pobre i sol al món, sense mare, sense ningú. Ho sabia i li vinia alpe de la família i se'n preocupava pava. Vat a dir, però, que els mihans, i vinen, tampoc no es preocupaven d'ell.

Carles Manill era un bohemi, un home de vida irreputar i absurda. Ho tenia expressat a més l'he uccació teatral. El teatre per a ell era un mitjà de vida tan vulgar com qualsevol altre. Era un actor d'francament dolent. Però tenia una avantatge sobre els altres actors de la companyia, tan dolents com ell: la avantatge que ell ho sabia i els altres, no.

De més a més, el teatre no li plavia, ni el bo ni el dolent. Li semblava un art inferior, una cosa infecta per a multituds poc sensibles, poc intel·ligents. Sentia i l'humilitat haver de dispendiar^{se} tota la seva a dir puatre besties que com més certies eren més entusiaguaven al públic.

Roi li deia totint:

- Toste, Manill, mai no serà un bon actor.
- Ho sé: perquè sóc massa intel·ligent i Roi no t'ofensa.

Tenia, en canvi, una gran afició a la mecànica i a les ciències exactes. El teatre li semblava més poètica i, sobre tot, més transcendental, una equació algebraica que un drama de Shakespeare.

Vat a dir, però, que els homes de Shakespeare no tenien massa acceptació entre els de la companyia, tot i que pava de que els conixerem a través d'alguns adeptes uns infames. Feiem un Romeo i Julieta, que en els obr en la puat un policia havia vol laborat amb

Sob ~~Hiakere~~ Hiakere, que era la casa més co-
 muna: extrafària que jo he vist mai. Recordo que
 com a puc et nostre public volia que les obres acabessin
 bé, al final de l'obra felieta; Romeo es casaven i ~~se
 anaven a Amèrica.~~

Y recordo que jo ~~vaig~~ ^{vaig} atreia-me a dir que aquest-
~~lla~~ adaptació era poc respectuosa i no s'assemblava en res
 a l'original. El Roig va contestar-me:

- Sí, és clar, no s'hi assembla gens. Però així està més
 bé, és més teatral... Si representàvem l'obra tal com es-
~~ta~~ escrita no agradaria a ningú perquè és molt pes-
 da.

Recitablement, les obres de Hiakere eren el no-
 tre fort. La companyia tenia un repertori més pintoresc.
 La aldea de San Lorenzo, Carlos II, el Hechizado, Don Juan
 de Tenaburga, Los dos carpenters franceses, Mascarantonieta
 o la Revolucion francesa, La caricatura, La muerte civil, El
 repertorio de la politica, La huelga de Bruselas, ~~o~~ la Passio
 pel volt de Tetuan tant, i el Don Juan Tenorio pel volt
 de Tot tant. Ho sé que era més còmic i més protegi: si
 veure-li fer a Roig el Crist o veure-li fer el Tenorio. Ven-
 dit amb la túnica blanca, coronat d'espines, amb una
 corona desproporcionada i amb uns mitges de color de rosa
 per a fingir que amava despatx; i declarant uns versos
 ridículs amb un sentimentalisme excessiu: plorava. Així era
 en la burba més còmic que hem hagut pogut fer del Crist.
 Però sobretot en els entreactes, vestit de ferdís i amb el cali-
 penyo pudent a la boca, la caricatura s'accentuava i es-
 severia arriba: implacable.

Quant al Tenorio, ~~la interpretació que ell en feia~~ ~~la interpretació que ell en feia~~
~~la interpretació que ell en feia~~ la interpretació que ell en feia ~~la~~ tenia tot el

... necessiten un teatre tan estupid com ells. Ho
i'aveyem en - **Es** - **de** dir que volen un teatre
que no faim pensar. Quan ~~veuen al teatre~~ **es** troben amb
una obra intel·ligent **se** senten decebut, **estafat**. Si po-
sien ferien empersonar **en** l'altre. Si **folin** amics de l'au-
~~ment~~ **respi** si **Si**rien:

- Home, per l'amor de Déu! Sembla mentida que un
home com vostè accepti aquestes besties! Això és voler
matar el teatre català! Jo et feia més veure a vostè!

I és per aquestes raons, aquestes pobres raons, **no** tenen un
teatre gris, tranquil, sense **que** ni breu, un teatre avalla-
bet, que faci riure, sobretot que faci riure. **Es** a dir: que **es**
ri riure a ells, cosa que **tot** s'aconsegueix amb la bafa-
nada.

El nostre era una altra mena de públic. Un públic que
aplaudia **peneticament**, que s'indignava, que xiurava,
que insultava els actors que ~~representaven~~ **representaven** papers de traï-
dor; un públic imaginatiu i apassionat que s'identifi-
cava amb l'acció de l'obra. Un dia, **representant** el **Rei**
Don Carlos II, **el** **Medicador** a l'altre encarregat del Pa-
dre Froilan: **si** **engegaren** un tret de revòlver. I sempre,
davant **del** **crit**, els venes i les imprecacions del públic. **Rip**
o **havia** s'avançar al **prosceni** per **advertir** **advertir** al
respectable públic, - **havia** el respectable públic que **veia**
va **sense** cap mena de respecte - que tingueren en compte
que es tractava d'un actor que tenia **son** i **fitty**. D'un
actor que, com ~~est~~ ^{est} sempre del públic, **penia** **café**, **fu-**
mar **pur** de 0'15 i **par** al **seu** **no**.

V

Hi havia, primerament, un actor de la casa. Després
se hi hagueren dos. Al principi la cosa no hi feu cap

idees i els sentiments. I puca li haquerria **retret** la
 terra polidèria, hauria pogut **alegar** que hauria cantat
 sempre els **plaus** d'un tant selecte. I que Marcial sedi-
 ca tot un llibre dels seus **Epigrammes** a **celebra** el menjor
 i el **beure**. I ~~est~~ que Virgili, el de l'**Èneida**, **escrigué** un poe-
 ma dedicat als **doctes** de **Britània**.

Però com que segurament **quoriam** tot això, ~~explor~~
 cantava les excel·lències d'un Hebreu **oposat** amb vi, raso-
 lida i renpa; d'un **xatò** **ben ventet**; d'un **romesco** a la ma-
 rina, tant **coent** com el **xatò**; d'un **Hobarro** a la **brava**...

L'ex-potència **eidevenia** més **proe**, se li **pinaven** argumentant el
 utl en **blanc** **suava**; se **n'anava** enfurismat i **renpant**.

L'altre es **puedam** rient **i**, com que **parlant** del **men-
 jar**, li **haver** entiat **gana**, se **n'anava** a **fer** el **renpo**, al-
 fumes **vegades** ens **convidava** a **Rodriguey** **ia** **ni**.

Sony **be'**, aquest home tan **optimista**, tan **alegre**, tan
bon **jar**, patia la **mania** del **traçendentalisme**. **Rodriguey**
 li **deia**:

- **Toté** no s'ha **trobat** encara.

- **Què** **ot** **dir**?

- **Que** **toté**, que és un home **alegre** i **satisfet** de la **vida**, hauria
 de **escriure** **comèdies**.

El **barbu** **traumatitzat** **inspirava**.

- **Be'** ho **ordina**, però no **es** **ho** **puca**. Així que em **porta** a **es-
 crure** em **port** un **traume** **negre** i **terrible**. Ho **hi** **puca**
més! **E** com una **matalla**!

I **veritablement**, els **melodrames** de **Loti** **Yarrapuisse** e-
 ren com una **matalla**. El **poete**, en **ser** **estoy** de **Heu**-
 re que li **deix** **aven** la **barberia** i la **guitarra**, **v'ha**
hepit **tots** els **estims** de la **casa** **"Sempere"** de **Valencia**,
Max **Sterner**, **Wietzke**, **Schopenhauer**, **Kropotkin**, **Proe**

d'aquella bondat, tal repada compresia que la bondat
 un defecte i no una virtut, i per això ~~vidava~~ i pretensia
 presentar-se com un diueni amb faldilles, com una bestia
 intractable i odiosa. [El viut, el repany, el reny, la ~~compresia~~ incompres-
 io i la ~~estupidesa~~ estupidesa, li semblaven usats. A la vida i a la
 d'elles matenat, repany, eixit, eprista, passiu, antigat.
 Les Aquestes eren les condicions dels forts, dels que tenien fa-
 ren, els altres, els ~~grans~~ ~~erectes~~, ~~refusius~~, ~~perceutors~~, ~~lents~~, ~~six~~ els intel-
 ligents, ~~els~~ ~~horrats~~, eren els feltes, ~~els~~ que tot ho veien
 va.

I ella, la sempre amàtia, feia esforços terribles per ~~la~~ dissipar
 la seva bondat, es a dir: la seva feblesa, i es passava el dia
 existant i fent un cara de guarda civit.

El primer dia la sempre amàtia aconseguia imposar-
 se. Però després ~~veiem~~ ~~veiem~~ que tot allò era comèdia. Cap dels
 seus ~~dispersos~~ ~~havia~~ pagat més enllà de tres ~~setmanes~~ ~~seguides~~. Per-
 què a la casa, com la sempre amàtia anava curta, es paga-
 va per setmanes. Es a dir: ~~havia~~ de pagar, perquè aquest era el
 tracte, però ningú ~~el~~ ~~complia~~. Això que la dispersa no costava
 pas una fortuna: ~~quatre pesetes~~ ~~diàries~~. ~~quatre pesetes~~ ~~diàries~~ ~~amb~~ ~~la~~ ~~seua~~ ~~veu~~ ~~es~~.
 unjar, dinar, sopar, Nit, i la seva meta. Ho pot pas dir-se que fos
 car.

L'empujar, la sempre amàtia se'l podia estalviar, perquè tot ~~era~~
 meravellament tard. Però la sempre amàtia era una dona tan
 bona que a la matineda, quan venien del teatre o de fer el
 tunela, en algun bar de mala mort, trobaven samunt la
 tanta el fogonet d'expent de vi i els bolls de cafe amb Nit.
 La pobra dona tenia que a aquelles hores, després d'haver
 treballat tant, tingueren l'elicitat. Això, aquesta: altres
 petites delicadeses de la nostra dispersa, era més d'aprair per-
 què cap de matres, excepte el sempre Miquel, - set qual ja
 no parlava després - ~~no~~ pagava un centim.

I no és que fossim uns bruts: és ~~per~~ ~~què~~ ~~era~~ ~~una~~ ~~bona~~ ~~persona~~

amb la seva magnífica flauta epanyola d'estil gregoriana, colita.
 = patrona, = tabac, = café, = premsa. i en un de molt petit.
 = imperijós.

Rafael era un barber simpàtic i parlava, imprevist i en tota. Tenia anys, no era cap jove, però tot havia li deia Rafael. Li agradava anar al café; al teatre; als llocs menys se li passava l'estant com un serpent a la Bohèmia; al "flot". Sempre estava embolicat amb dues o tres dones alhora. Dones d'infima condició, d'homages tedat subtota: serrentes, castisses, alguna dependent.

Físicament era un home gros, un xic ventrat, un xic calb, amb uns ulls clars. De tan en tan li sortien uns frans d'una virulència terrible. Patia impresores que li heraven tota l'alegria; et convertien en un esse des potic, atralitari; odis. Hi havia en ell puetam de pesat, d'eternament fatigat; sempre semblava que havia drunt poc i malament; sempre semblava que tingués un, talment com si havia d'arteriosclerisi.

Era del plà de l'Argel, un plà que havia passat els primers anys de la fortut. Però mai no parlava del seu anys de fortut. I a vega de no voler parlar del seu passat, havia veia el seu passat negre d'ombres i de misteri.

Rafael era un home més ordenat; metòdic que usual tes. Però al cap d'un temps de conèixer un si disentia de remedies; de hibres com un atres, - diem uns disbarats com una cosa - i si havia acostumat a no parlar la disperera.

La sempre amària, però, no li tolerava que es inici. Tot i si es deia en el seu un no havia colat anava a la barberia a escandalitzar-lo. [La la bona

Sona **li** semblava lògic i natural fins a cert punt que
 usatges, còmies, no paguèssim la dissipera. Però **li** sem-
 blava també que els barbers haurien de pagar. Ell, Rober-
 t, **se** prou **li** explicava que en aquest món no poden ex-
 tallir-se diferències; que tot **son** igual. Però ella no es
 deixava convèncer.

II

Aquells foren per a mi uns dies clars, felicitats, moments
 de record amable. Jo que he tingut fama de lliberari im-
 penitent, d'enamorat de la vida irregular i abundant, veu-
 que he estat una breu estada en el fons d'un burget, un hamac
 de llar i de família.

A la dissipera de la reina Amàlia tenia una cambra
 amb bates al carrer. La cambra era moltada d'una ma-
 nera senzilla: un llit, un armari ~~amb portes~~ per a
 la roba, un rentamans de ferro, una taula; dues cadires
 de fusta.

A l'armari, com que no hi podia posar la roba, perquè
 panetó no en tenia, hi posava llibres. ~~Y~~ ~~havia~~ ~~ariat~~ ~~en~~ ~~un~~ ~~est~~
 ple. Els llibres, que després s'apitaven en una cadira, - la
 del costat del llit - i damunt la taula, donaven més caliu,
 més intimitat a la cambra, hi havien aquella fredor ca-
 racterística que tenen totes les cambres de les dissiperes.

Uns llibres que jo havia anat comprant a les barriques
 de la ~~la~~ Santa Madrina; en uns llibres de vell del
 caner de Tàrragona; de la Palla. Generalment, novel·les i ve-
 us. Teatre, poe. El teatre em feia poc grip, em semblava
 una cosa massa feda i convencional.

I aquells pobres llibres vells i atrotinats que havien pas-
 sat per tant mans abans de venir a les meves, aquells
 llibres adquirits amb tant sacrifici, ~~son~~ ~~els~~ que he

tingint anys més joig, el que m'han fet més il·lusió, el que m'han recobert ~~meu~~ més meus.

Tamp perdre't no recordo on ni com.

Bé mereixen aquesta petita nota elegiaca.

A les parets d'aquella cambra alta i humil del carrer del Pontveí hi havia un paper d'un color indefinit, - més clar on hi tocava el sol - amb barres i pirates i ~~estades~~ absurdes, a mi em plania, en aixecar l'espurnant ~~del paper~~ de les **partilles**, - perquè llavors començava a escriure meyes cotes molt romàntiques i encurrades - con templer uns vint moments aquells barres, aquells pirates, aquelles anades; encendre la pipa; tornar a escriure.

Un mirall ~~granda~~ ~~de la~~ ~~paret~~ d'havia suspensat i et tenia acompanyat a l'armari. ~~En~~ ~~un~~ ~~lloc~~ hi havia posat un estampa de Beethoven. De Beethoven, en aquells temps, no en coneixia ni la vida ni l'obra. Però tenia un cap d'artista, i el ~~seu~~ ~~ritual~~ del music pleit de la ~~separa~~ ~~simfonia~~ no podia faltar en la cambra de l'artista que jo volia ésser. I quan vaig començar a escriure música de Beethoven ~~me~~ he de confessar sincerament que no m'entusiasmaria perquè no la comprenia. Però, en el meu exercit; en les meves converses, ~~expressió~~ ~~per~~ el nom de Beethoven sempre anava acompanyat dels meus llibres elegits.

Tenia la taula prop del vaticó; damunt la taula llibres i papers, un tintor, unes plomes, ~~una~~ ^{dues} ~~partes~~ o tres de pipes. De paper i plomes me'n proveïa a Telefons, perquè, rítmicament, no em quedava altre remei. I m'era un joig parlar-me les hores en aquella cambra llegint o escrivint. Sobretot de nit; a l'hivern. Amb el fum del tabac, i jo fumava com un desesperat, ~~o~~ hi feia ^{de bon estat} ~~part~~

memor: **impàtic**. Havia militat **a** l'auarisme, i era, com jo, **aficionat** a escriure. Tenia un rostre molt expressiu: arripat, una mirada viva, hirsida. Anava sempre, o **paire** sempre, amb **upaibexes**, pantalons de vellut de color d'oti, una **amilla** que ~~sempre~~ li venia **plguda**: una **amilla** americana feta amb **totes** les **butxaques** plenes de papers i **diaris**. Per a **mudar-se**, per a **deparatiffar-se**, no feia més que una cosa: es **portava** sabates, unes sabates **rotes** que li duraven anys.

De jove, amb l'abundant ideal d'auarisme, tenia ideals de **trudat**, de **perennitat**, **pettes utopies**. ~~Però~~ **Però** la vida anava passant, **inexorable** i **dura**. I els anys **trien** **noves penes**, **noves misèries**, **noves arripues**, **noves sabates**. ~~Havia~~ **Havia** et **pobre** home **se** sentia **caida** **dia** **mes** **et**. **Seu** **família**, **una** **dona**, **causat** **de** **rodar** **per** **les** **penes** **seus** **amics** ~~de~~ **anarquistes** **d' **per** **rap** **en** **pararar**: ~~Però~~ **Però** **uns** **havia** **nost**, **altres** **havia** **portat** **un**, **v'** **havia** **causat** **per** **l'hipèria**; **eren** **uns** **haurables** **parets** **de** **família**; **altres** **havia** **enderrocat** **confidències** **de** **la** **potència**.**

Malgrat **de** **tot** - **de** **tot**: **la** **misèria**, **el** **desenparar**, **la** **trudat** - **un** **rostre** **impàtic**; **escriu** **que** **mai** **no** **es** **puèix** **en** **de** **la** **vida**. Havia viscut d'una manera **intensa**: **apassionada**: **ja** **estava** **satisfet**.

Quan **ni** **apradar** **un** **llibre** **i** **no** **el** **podia** **adquirir**, **en** **dia**: **ja** **te** **l'** **potia** **ordenar** **empertar**. **Havia** **l'** **pagaria** **quan** **riquisir**. **Havia** **estimat** **més** **que** **certificar** **en** **mans** **terres** **que** **no** **en** **ter** **d'un** **ximple**, ~~tot~~ **que** **el** **ximple** **no** **son** **paire** **aficionat** **a** **comprar** **llibres**.

Quan **arribava** **a** **la** **disfesa**, **en** **ja** **mitj** **dia**, **d'** **una** **fonda** **de** **uns** **des** **que** **hi** **havia** **al** **carrer** **se** **eixia** **un** **olnet** **de** **quint** **ben** **carrugat** **d'** **espècies** **que** **feia** **venir** **pena** **de** **delò**. **Per** **la** **porta** **les** **dones** **feien** **via**: **xafardaven** **l'avant** **de** **la** **porta**, **al** **veure** **tocava** **la** **porta**. **I** **al** **de** **un** **piquet** **de** **manubri** **ballava**

dant que si tots haguessim parlat a l'hor, hauria en a-
quella direcció, amb un xic de bona voluntat, hauria estat
bastant més acceptable.

Un senyor amable, en veure'ns reunits, cessava de
parlar i em mirava un xic amb un airó furiós. Ho sabia,
com que no sabíem que contestar, avergonyit i vexat, però com
veient que la pobre dona tenia tota la raó, em tancàvem
a les nostres cambres. [P.rien encara, durant un estiu
més o menys llarg, els vint que em dirigia la senyo-
ra amable. Després, et silenci. I en et silenci, els
clarins del Pontuic, ~~de~~ tal vegada les campanes de
l'església venen a prop, alguna pianet de mambri...

Jo m'ajecia al llit per a esperar. - Hesperint o dormint,
a que passés l'hor del dinar. Rodriguez suposo que devia ser el
mateix. Et barber tenia menys paciència; ~~ex~~ com que
segurament ~~no~~ no es considerava culpable, ve'n anava de ca-
sa, donant un gran cop de porta.

Quan ja em en anava Rodriguez i jo em vint al pas
de senyor amable.

- On aneu?... Queiden-vo, no ignoreu ciutades... Per a-
mi ~~de~~ ja em arrenjarem i be podrem menjar alguna
cosa.

I era que havia pogut arrencar ~~un parell de~~ tres o quatre
perretes al senyor Miquel. Ja no es recorda-
va dels plots i et dirigit d'abans, i veia com si no haguessin
passat res. ~~Suposant que...~~ Quan i veien de la mi-
na al menjador, parava la tanta. I em preparava que
tinguessim més seny, que fèssim bon menjar. I em re-
nyava ~~o~~ ^{com si} talment fèssim ciutades, cosa que indignava

- Té ras...
- ¿Estas pue en tinc! El empresario, encara pue votar el
pues no ho vulguin creure, en tunc sempre de ras.
- Si, si: m'ha donat una idea...
- ¿encara no en té per tu? fucan vot més?
- Si: ara boni'm el vine duros que li demano, i li pro-
meto eximir el deane, si reserves li l'exclusió p. ~~del~~
fa ho ven si en p. ~~de~~ de generis!

Almanys, amb la can ~~de~~ tan aplege cam si li ar-
requestrin un ~~del~~ al, donar el vine duros.

at veure entrem a casa ~~mentre~~ ballant i cantant
arribarem cançes d'empotles - Havem vine duros e-
ren una fortuna - de paquets de fiambrer i Hepatitis, o
he' apafavem la senyor Quimatic, la feiem ballar amb
unathes i ens l'enduem a repar a la fonda del da-
vant. Després la feiem venir amb unathes al teatre per a
Quim que plau una estona se puot veient cam mo-
ria del Joan de Serrallonga.

¿cap de unathes ~~no~~ recordar que et senyor Miquel,
tot al pis, es quedava sense repar.

Fins pue - com en un home metòdic i ordenat - es
cama se quedar v. hi i ens deixà pue anar - se'n a
una altra llocura del cam del Doctor San. La senyo-
ra Quimatic, pue havia esdeingut tan ~~lo~~ Quimic i tota-
la de l'ala com unathes, de moment, no s'entistí pai-
re. Però després l'emparava. Es a Sic; a est, pensa-
ment, no: al seu dincis.

¿s'accentua la tragedia. Quan vivim amb unathes el
senyor Miquel es menjava amb certa reputació, obe-
tot al primer dies del mes, perquè est ~~no~~ l'unic
que pagava puntualment. Quan ens deixà, men-

i repre de la provincia (i parlava - guava parlar -
 d'un manera extranya. Deix: Ho em totes, no em ningú,
plou, estipos. Tot això volia dir: no em totes, no em ni-
ris, plouia, estipues.

Havia arribat aquests matins Venia...

y aquí la veu de la pobla ^{doncs} i separar. Ho i a
 tria a parlar.

Venia a endur-se ~~la~~ a ella, la senyora Amàlia, al
 poble. Litava vist que no saria repentat un negoci i que
 a Barcelona només hi havia pue pques veges, estep-
los, pladus i homs que volen viure amb l'esperansa d'alta.
 Molt d'ibres, molt coll plantat, molt senyore ni molta
 barra!

La gent de poble exen d'altre maneres, més com cal.
 Ho paraven tanty fums i tanty de separar, però no en
 paraven a ningú, no estafaven, no vivien a costelles
 d'una pobla sana. Al poble hi havia més conducta, més
 homaderia. De la gent de ciutat cap home honorat pe-
 dia per-se'n.

Tot això em ho digué el permà a Rodríguez i
 mi amb moltes dificultats - perquè parava tanta esto-
na, per est representava un sacrifici - i amb cara
 de butx-doff. La pobla senyora Amàlia, estic semp pue par-
 tava un del moments més desquadrables de la sen vida.
~~De~~ a mi em venien intencions d'apafar un radi-
 ra i establir-li pel cap, malgrat que el devia tenir
 molt dur. Rodríguez somnia i l'escollava amb una comi-
ca atenció.

- Digui, digui, extravis! Jo també sóc del seu pare.
 Aquí a ciutat trò sem una filla de p... Al poble es
 altra cosa, hi semp. Al poble només hi viu semp
 altre, homada, intet-tigent.

L'honne neque l'esperance amb veul, amb desconfiança.

- Que es bosta de mi?
- Qui, jo? Mai! Ha de pensar que jo sempre he sentit una veritable admiració p' enver lo gent de noble. Més que admiració, molt més: devoció.

I amb una **volçada** transició, repul:

- I ara, **verte** que es tan amable, ja ems **dirà** el que par-
ta i et repulè del seu **veunio** d'abans.
- Doncs passa - **diré** l'honne neque, **més** neque que
mai - que ja etic tip que a la **men** peruanam l'cu-
pangin **uns** temps; que me l'indue al noble.

Aquest cop no l'esperaven, la veritat; i ems **deixà** a-
tuit. La **reyon** **Amatía** ems **explicà** amb un **fil** de veu
i **amb** **to** de fer-se perdonar.

- **Si**, ja no ho volia, però... ja ho veuen... **son** tant pobres;
vivem tant malament!... **si**, però, ja us hi resignem.
Qui no s'hi resigna es et men **perua**. Crepueu que ems
motta pena **deixar**-los, ara que ja us **havia** **acostumat**
a no cobrar... **s'** **haurian** de **veuar** una **altra** **dispen**.

Aquest veque **s'oparen** ~~muta~~ **tot** **quatre** a la **pu**-
da. La **reyon** **Amatía** ho **havia** **exigit**; i et ~~es~~ **re** **re** **per**-
nia **s'** **hi** **resigna** de mala gana. Com que **paper** **et** **es**
terna **pimer**; **repetia** de **tot** el **plat**. ~~Alguns de~~
~~general~~ ~~però~~, **entre** **mentre** **ella** i
ella **mentre** i amb lo **bon** **plena**, **deia** que a **tes** **cuitats**
tes **mentre** **profueries**.

L' **endemà** al **matí**, un **diapaire** **s'** **indue** **els**
poes **nobles** **per** **quedaven** a la **cata**; ja **deixan** **els**
libres a la **parten** **per** a **que** **me** **ls** **qued** **quarats** **fiu**

que haqúes trobat una altra dispersa.

El companyarem la reynon amàtia; et ven permi a l'estació del Nord. ~~L'encabirem~~ en un cap de terra, vell i pudent. La reynon amàtia ~~esta~~ tenia ~~els~~ ulls vermells d'haver plorat; estava vívidament emocionada. ~~La reynon~~ ~~sa amàtia~~. Deia al seu germà, referint-se a Rodríguez i a mi:

- Pobres natures! Tol creure que em fan llàstima?

¿Et permi, que ja engrava et poble i ~~la~~ ^{sera} ~~del~~ poble, contestava amb un repant.

Quan et tren arrenen, unathes, desde l'andana, resubaven amb els invocadors.

Després, en sortir al carrer, caminarem en ritme; tota venem un xic tristes, fanyats per tot emocio d'aquella dona vella i bella; una que ~~es~~ havi sabut crear a l'ombra nostra una atmitera d'afecte. Segurament no trobaríem cap més dispersa com aquella.

- ¿Que puc fer? - valsey dir-li a Rodríguez, en emen a l'Arc del Triomf, ple de tot i de pobres que perien el st.

- Ara em n'anirém a Linares, apuimats, et Duval, que no hi ~~ex~~ hem estat mai, com uns prínceps.

- Jo no tinc diners. ¿tu?

- Jo, sí.

¿ex haqúe un bitllet de cinc duros.

- ¿Sí? ¿Don t'has tret?

- Me t'ha donat la reynon amàtia d'amagat d'aquella ~~bestia~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~estúpida~~ i ~~ociosa~~ del seu germà. El ha dit que no ca tenia més; que procurés ~~em~~ ~~et~~ ~~et~~ allargar-lo.

El cine dels ~~no~~ no els poguerem atayar tant ~~com~~
 volia la nostra amària. Cine dels mai, ni en aquells
 temps de la nostra joventut, ~~ni~~ han estat gran cosa.

Y una nit, després de sopar, ens trobarem que no sa-
 brem on anar a dormir. Y a dir, ~~com~~ com saber-ho, ja ho
 sabem, perquè a Barcelona abunden les fondes. Però per
 a anar a la fonda cal pagar i això era impossible.
~~Després d'un~~ Després d'un puant tomb de Raubert
 sense trobar ~~ni~~ ens deixà unes pessetes - aquella nit
 tantet altre ~~de~~ ~~com~~ ~~ni~~ havia passat i en passar
 la pesseta era una cosa que pertanyia al regne de
 la fantasia. - Rodriquet tingué la gran idea.

- Ja està!
- Ja està, però?
- Situacions et diré.
- Com?
- Anant a dormir al teatre.

Hi vàrem dormir tres nits. Ho era una cosa agra-
 dable, però, en ~~canvi~~ ~~canvi~~, resultava pintoresca. Com que ~~estava~~
~~estava~~ ~~estava~~ ~~estava~~ no hi havia mai llit llargue
 dormien a terra. Amb la nota de les comèdies feien matelàs
 i ens abrigàvem amb les capes dit "Darr jaure Ferris" i els
 rajals de "Carles II, et Hechizado"; que eren les obres que repre-
 sentàvem aquells dies. Per tota, de nit, els plis de nusos extra-
 nyer i misteriosos. I ~~com~~ ~~com~~ el xisclet roent de les rates, les en-
 ces fantàstiques dels patis que es baratterem. ~~Hechizado~~, ~~Hechizado~~,
 no ens aterrem a fumar i ni a curar-nos per ja de que
 deueno ens desolats, i expliqués a l'empresari que

ven. Un altre, es dispersa, les veiem mexar amb molta cura i
tutera. Algunes d'elles, convençudes que la virtut i l'honorada
que havien viscut a casa nostra, - nostra d'una manera, molt
tira - ja no es buscaven una altra casa i es dedicaven a la mala
vida. ~~que us est parlespin de virtut i l'honorada: si havien quedat l'esperança de l'esperança~~
~~que, potèries, haderen pogut atipar-se.~~

La casa feia pudor de cera, - per tot arreu hi havia un
de part, amb un cell de cera cremant al davant, de pots de cotó bullint
i d'orins de pat. De més a més, per por del ~~corrent~~ ^{tanien} d'aire ~~ho tenien~~,
i hivern, tot tancaat, i això augmentava la pudor del pot, ~~per un pot~~
i negre, ple de moltes velles i draps bruts. A l'hivern les tres dones encenien
un bras, i la pudor del bras feia més irrespirable l'atmosfera.

Un dia Manik campió un llibret de paper d'Armenia i el creuà
còns. Les senyores s'indignaren. Allò els semblà una ofensa especialment
sobre tot la filla. La senyora ^{Custòdia} ~~feia~~, estava que us hi veia de ràbia.
Recta com una bala, li rida i amb la veu ofegada, emprengeu
Manik:

- Egothi, pre: què vol dir?
- això, puè?
- Creuar aquests paperets.
- ah, no s'arrisqui; no vol dir... Seny Manent: el pis feia puè-
- do i ara no en farà tant.
- El pis feia pudor? ... El pis feia pudor? És a dir: les pue fem puè-
- So som un altre!
- Ho, senyora. jo no he dit tal cosa.
- És ven que és molt delicat vostè!
- Què hi diré?... Tant com molt...!
- L'apigari: entengui que a casa mai no s'ha pueixat un
fic!
- Potser no s'han atencit. O potser han pensat que no en teníem
res.
- La senyora ^{Custòdia} ~~feia~~, més llibra que mai, fingeu que us l'havia
entit: fent un gran esforç, disposada a un sacrifici més en
ofegant a l'atmosfera, digué:
- I no estic disposada a aguantar insults com ^{aguant} ~~de venir~~
creuar paperets a casa.

... i, senyora, si això no és un insult: això és una...

qui venutia per v' ho pren' matament.
- M' ho prene com v' i. i' ti no esta content d' aquesta casa, ja
agi-se'n a una altra.

- Crequi, senyora, que ti no ho fais no e' pas per falta de pauc; i
per manca de diners.

El pobre Maritx estigue' un mes sense parlar-se amb les dispenes.
Despols, l'incident fou oblidat i ell, de tant en tant, ^{igual} que abans, se
feci donant-li hi ~~per~~ ^{entregues de favor} per a anar al teatre.

Un dia d'estiu Rodriquez promogué un altre aldarull que pod
amb el temperamen l'històric de les tres ~~per~~ ^{per} dones, haver esdevingut
tragedia.

Era un dia d'estiu, però d'estiu de debò. La manca d'aire i la bre
ticia feia l'atmosfera irrespirable. Rodriquez, que vivia com un bastant
comença a obrir els balcons; el de la sala, el del menjador, les finestres
de les cambres que donaven al pou negre del celobert.

Per xiscl i detura. L'aire, la senyora Marin, caiguda al ba
ni com un munt de draps, propa com una timonera, movia els
got desesperadament.

Rodriquez s'hi apropa.

- Què té? Què t'apafa ~~de~~ cosa?

- El balco'...! El batio'...! - fregent-se la senyora amb un fil de veu

la cara, pebuda, plena de ~~de~~ boves.

Couparegué Antònieta, la neta, entropant amb tot existant.

- Però, què t'ha tornat boip, Rodriquez?

- Senyora que no! - digué Rodriquez, un xic aterrat del terra.

- Però què vol matar l'aire? Què cos vol matar a tot?

- Ho, senyora; no tinc ~~cap~~ pas aquesta intenció. Perquè els

tre se matar?

- Però i el batio'?

- Què té el batio'?

Està obert, - xisclà la noia amb un pett patitiu.
i el tancà apressadament.

Rodriquez, vergut, resignat a morir de calor, a fregu's, se'n anà
al terrat i es preclà en catgutet. [a la casa, surant un

~~La "Coixa" ^{aportat nom} ~~li~~ ~~de~~ ~~li~~ ~~seien~~ ~~perque~~
~~u'era.~~ ~~El~~ ~~terria~~ ~~un~~ ~~nom~~, ^{sen} ~~un~~ ~~de~~ ~~les~~
~~perques~~ ~~eres~~ ~~per~~ ~~tenir~~, ~~de~~ ~~Reueri~~, ~~per~~ ~~tot~~
~~hom~~ ~~li~~ ~~deia~~ ~~la~~ ~~"Coixa"~~: ~~ben~~ ~~la~~ ~~meis~~ ~~tut~~,
~~la~~ ~~meis~~ ~~miserable~~~~

La Maria era una aragonesa q po-
~~ca~~ ~~colla~~ i estúpida, d'una inmensitat
 i d'una brutalitat elevades a la puin-
 ta potencia. Molt morena, amb una mo-
 rena ~~profeta~~, tenir ~~els~~ cabells i ~~els~~ ulls negres.
 D'ore i negres eren també ~~els~~ ulls, inex-
 pressius ~~tot~~ unes celles molt poblades.
 Era antipática, merruda, no veia mai:

~~als~~ ~~seus~~ ~~parroquians~~, ~~per~~ ~~eren~~ ~~poes~~ i
 tant ~~de~~ ~~de~~ ~~tant~~ ~~en~~ ~~tant~~ ~~de~~ ~~li~~ ~~feien~~
 uns ~~frans~~ ~~tot~~ l'aire ~~ella~~, uns ~~franses~~.
~~frans~~, ~~repujant~~, ~~pro~~ ~~ella~~ ~~en~~ ~~deia~~
 "Potentissim". ~~Et~~ ~~mal~~ ~~exacurava~~ ~~et~~ ~~seu~~
 mal ~~caracter~~, ~~aguditzava~~ ~~h~~ ~~seu~~ ~~aportat~~,

i es capava amb la mare que t'havia parit i amb la Serpe del Pilar.

als seus parvulians, que eren cada dia més ^{escassos} ~~peques~~ perquè cada dia es. Serenia més intractable, se li treia del llaunt amb quatre repams i quatre fasties.

— Lucana no acabes! Què et penses que potser pue pagar t'hi has de passar la nit? ~~Potser pue afuiris una mica, noi!~~ A la Coixa li deien ^{coixa} perquè s'en deia ^vtenia algun nom, és clar; però ~~ningú no li deia.~~ ~~tot tant li deia la coixa.~~

~~Per això ~~era~~, i potser pot ser defecte, per la seva invertebrada, era la més trista, la més miserable, la més caiguda en el peu negre i fetit de la mala vida. Feia t'efecte que estava lligada al lertí ~~amb~~ pel seu defecte ~~fe-~~ tic, per la seva coixera, talment un ocell adalt en el parany. ^{En} la seva mirada, ~~era~~ humida i tendria com la de cert animal, més afectuosos que t'home,~~

li havia^v totet les impecacions, i es re-
 tret^v més ençà. Tenia una boca fina
 i saiguda, contreta mantet vegades pel
 pla. Un accident d'autròmbil li pivà
 de la cama dreta, i anava amb crottes. Ca-
 minava a ~~vall~~ saltirons que li deia ~~ten~~
 claven desarticular-la i li igualaven a
 una bestiola ferida d'un cop de pe-
 dra: coixera angunista com un tin-
 plot massa persistent, que accentuava
 la seva caricatura bastimura.

Quan ~~vegia~~ a terra ~~para~~ a les este-
 lles, per al ~~seu~~ vil simularre d'aur,
 deixava les crottes. ~~I passava~~
 d'una vegada per l'home, en aixe-
 rar-se de damunt d'ella, amb un cop
 de peu li llançava thing les crottes i te-
 nava sense pagar.

↳ Parov la ~~seu~~ pobre existència ~~ex~~ sentia la
 més pobre, la més abandonada de les
 criatures, i plora universalment de ca-
 ra a terra - la terra plena d'immanet-
 ies. - per a ofegar el seu pla.

Cap-10 (209)

qu'è
qu'è a
qu'è a

qu'è a
qu'è a
qu'è a

qu'è a
qu'è a

qu'è a
qu'è a

- Hi ha una...
 - Si es pot...
 - Si, Manik, no faci bromes de mat...
 Hi ha una pausa. Una petita pausa que Ro-
 Siquy aprofita per...
 - Però, què dinem o no dinem?
 D'aria, en ven alta:
 - Defreguisa et potem a...
 I en ven baixa:
 - Ai, mare de Déu, aquest home mai no acaba